

การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้ชุด
การเรียนการสอนนิคคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

บุณตรง เจียมจิรังกร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดุษฎีบัณฑิต

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สิงหาคม 2532

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5 ส.ค. 2534

การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช่
ชุดการเรียนรู้การสอนฉินคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ
ของ
บุญทรง เจียมจิริงกร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สิงหาคม 2532

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียน ที่เรียนโดยชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชวรীরัษฎากะยาราม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 จำนวน 60 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย แบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ให้นักทดลองเรียนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์ส (8 คาบ) และกลุ่มควบคุมเรียนโดยการสอนตามคู่มือครู (12 คาบ) โดยครูสอนคนเดียวกัน หลังจากจบบทเรียนแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทันที นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ t - test แบบ independent

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARATIVE STUDY OF PRATHOM SUKSA VI STUDENTS' LIFE
EXPERIENCE GROUP SUBJECT LEARNING ACHIEVEMENT
THROUGH MINICOURSES AND TEACHERS' MANUAL.

ABSTRACT
OF
BOONSONG CHIAMCHIRANGKORN

Presented in partial fulfillment of requirements
for the Master of Education degree
at Srinakarinwirot University

August 1989

The purpose of the study was to compare the Life Experience Group Subject Learning Achievement through Minicourses and Teachers' Manual.

The sample was sixty students randomly selected from Prathom Suksa VI students at Watratsathakayaram School, Banphaeo District, Samut Sakhon Province. They were randomly divided into two groups, thirty students each. The experimental group studied through Minicourses for 8 periods. and the control group studied through teachers' manual for 12 periods. Both groups were taught by the same instructor. The data were collected and analyzed by using t - test with independent sample.

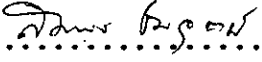
The study revealed that learning achievement of the experimental group was significantly higher than those of the control group at .01 level.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

(รศ. ชม ภูมิภาค)

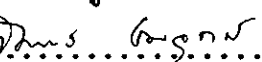
..... กรรมการ

(ผศ. สมพร ชมอุดม)

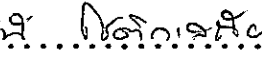
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ. ชม ภูมิภาค)

..... กรรมการ

(ผศ. สมพร ชมอุดม)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ. เกศินี โชติกเสถียร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ. ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่ ๕๐ เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2532

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมุทร ฆมอค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกศินี โชติกเสถียร ประธานกรรมการ และกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และดร.ชุตินา วัฒนศิริ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับชุดการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์สมรัก เตชปราภรณ์ อาจารย์ใหญ่ คณะอาจารย์และนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชวรীরัษฎาภิบาลาราม สมุทรสาคร ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายต้องขอบพระคุณคุณแม่และน้อง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา โดยเฉพาะ คุณสมพร และเด็กชายฐิติ เจียมจิรังกร เป็นกำลังใจอย่างสำคัญยิ่งแก่ผู้วิจัย หากปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้มีคุณค่าและประโยชน์ ผู้วิจัยขอขอบแต่คุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนและวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

บุญทรง เจียมจิรังกร

สิงหาคม 2532

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
เอกสารเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้การสอนนิคอร์ส	5
ความมุ่งหมายของชุดการเรียนรู้การสอนนิคอร์ส	5
พัฒนาการของชุดการเรียนรู้การสอนนิคอร์ส	6
คุณลักษณะของชุดการเรียนรู้การสอนนิคอร์ส	9
ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้การสอนนิคอร์ส	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศ	21
เอกสารและงานวิจัยในประเทศ	22
สรุปเอกสารและงานวิจัย	23

3	วิธีดำเนินการทดลอง	24
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	24
	เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง	24
	เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	25
	การสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	25
	การดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูล	28
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	28
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
	การวิเคราะห์ข้อมูล	29
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	32
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	32
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	32
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	32
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	33
	อภิปรายผล	34
	ข้อเสนอแนะ	36
	บรรณานุกรม	37
	ภาคผนวก	42
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	70

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 คุณภาพของแบบทดสอบ	27
2 แบบแผนการทดลอง	27
3 ค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	30
4 การทดสอบหาความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	31

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันในวงการศึกษามีการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยได้นำแนวความคิดทางเทคโนโลยีทางการศึกษาและนวัตกรรมเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอน เพื่อให้ผลการเรียนรู้ และประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนดียิ่งขึ้น

กระบวนการเรียนการสอนจากการติดตามพบปัญหาหลายประการ เช่น การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามหลักสูตร ปัญหาเรื่องการสอนของโรงเรียนเล็ก ๆ ปัญหาเรื่องตำราแบบเรียนไม่เพียงพอ ปัญหาเรื่องหลักสูตร ปัญหาการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามปรัชญาที่ต้องการให้ผู้เรียนคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน แต่จากการติดตามพบว่า ไม่เป็นไปตามหลักการ เพราะครูนิยมสอนโดยวิธีบรรยายหน้าชั้น ไม่ค่อยใช้วิธีการอภิปรายหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด โดยอ้างว่าเสียเวลาและนักเรียนไม่ชอบเรียน (ชานานู นิสารัตน์. 2525 : 9)

เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีความรู้ และช่วยลดปัญหาอุปสรรคการเรียนการสอน การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ (เป็รื่อง กุฎท. 2525 : 5 - 7) ได้แก่สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ สไลด์ เครื่องบันทึกเสียงและเครื่องช่วยสอนอื่น ๆ เป็นต้น การสร้างสิ่งแวดล้อมที่จะให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนรับรู้ได้ด้วย การดู การฟัง หรือทั้งการดูและฟัง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น หรือใช้สอนแทนครูได้ (อนุพงษ์ ณ สงขลา. 2523 : 3 - 4)

ความสำคัญในการนำสื่อการสอนมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน มีแนวคิดดังนี้

1. การเพิ่มจำนวนผู้เรียน สื่อการสอนจะมีความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน เพื่อให้พอเพียงกับความต้องการของผู้เรียน

2. สื่อการสอนช่วยแก้ปัญหาพื้นฐาน เช่น ภูมิหลังของผู้เรียนที่แตกต่างกันระหว่างผู้เรียน หรือมีความแตกต่างระหว่างบุคคล สื่อการสอนจะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจสูงขึ้น

3. สื่อการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนได้คิด และช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายได้รวดเร็วขึ้น ถูกต้องและมีความมั่นใจมากขึ้น

4. สื่อการสอนช่วยให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน เช่น อยู่ในสภาพได้เปรียบหรือเสียเปรียบ สภาพการเรียนรู้เร็วหรือช้า ให้เกิดการทัดเทียมกันและบรรลุจุดประสงค์ (สุโขทัยธรรมาธิราช. 2523 : 113)

จากสภาพและความต้องการดังกล่าว ทำให้มีการนำเอาวิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น บทเรียนโปรแกรม บทเรียนโมดูล ชุดการเรียนการสอน ศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์ส (minicourse) เป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาอีกอันหนึ่งที่ควรค่ากับการนำมาใช้ในระบบการศึกษาของประเทศไทย โดยที่ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สสามารถอำนวยความสะดวกทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้อย่างครบขั้นตอน คือสนองตอบความต้องการของผู้เรียน จบสมบูรณ์ในตัวเอง ใช้ระยะเวลาการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์ในการเรียนชัดเจน มุ่งฝึกทักษะโดยมีกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนหลายประเภท มีโครงการเรียนการสอนล่วงหน้า และประเมินผลตามจุดมุ่งหมายอย่างเที่ยงตรง (APEID. 1982 : 6 - 8) ตัวชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สใช้พื้นฐานทางเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ระบบ (system approach) นั่นคือโปรแกรมในแต่ละชุดการเรียนการสอนมินิคอร์ส ประกอบด้วยปัจจัยป้อน (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) เป็นลูกโซ่ต่อเนื่องกันไป และใช้วิธีการทางพฤติกรรมโดยชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สจะยึดทฤษฎี stimulus - response ในทุกขั้นตอน (Meyer. 1978 : 1)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะกระทำการวิจัย เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยการเรียนรู้จากการเรียนการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครูจะแตกต่างกันหรือไม่

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยการเรียนจากชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นแนวทางในการนำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนในระดับประถมศึกษา เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาผลการเรียนรู้
2. เป็นแนวทางให้ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้า และสร้างชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สวิชาอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธากะยาราม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ใช้เนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต เรื่องสิ่งเลหัดิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ระยะเวลาการทดลองครั้งนี้
กระทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532
4. ตัวแปรที่จะศึกษา
 - 4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่วิธีสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ
 - 4.1.1 การสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์ส
 - 4.1.2 การสอนตามคู่มือครู
 - 4.2 ตัวแปรตาม
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัยของนักเรียน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์ส หมายถึง ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์ส กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1 เรื่องสิ่งแวดล้อม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามลักษณะชุดการเรียนการสอนของอาเพด (APEID. 1982 : 9 - 11)
2. การสอนตามคู่มือครู หมายถึง การสอนตามแผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1 เรื่องสิ่งแวดล้อม (กรมวิชาการ. 2526 : 88 - 101)
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการตอบแบบทดสอบด้านพุทธิพิสัย โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจกับหลักการทฤษฎี และผลการวิจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงเอกสารและผลงานวิจัยในรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้การสอนมินิคอร์ส
2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้การสอนมินิคอร์สในประเทศ
3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้การสอนมินิคอร์สในประเทศ

เอกสารเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้การสอนมินิคอร์ส

ความหมายของชุดการเรียนรู้การสอนมินิคอร์ส

แอลเลน และแวลเลทท์ (Allen and Vallette. 1977 : 12) ได้ให้ความหมายของมินิคอร์สว่า เป็นหน่วยการสอนระยะสั้นเพียงหนึ่งภาคเรียน และระดับการสอนที่ใช้มากคือระดับที่ 3 และ 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยธรรมชาติของมินิคอร์สนี้จะกำหนดตามความสนใจของนักเรียนและสมรรถภาพของครู

ฮูเทน (Houten. 1975 : 2757 - 8 - A) ให้คำจำกัดความว่า มินิคอร์ส คือชุดฝึกอบรบการสอนของครู เริ่มพัฒนาขึ้นในสหรัฐอเมริกา โดย ฟาร์ เวสต์ แลบลอทอรี ฟอร์ เอ็ดดูเคชัน รีเสิร์ทแอนด์ ดีเวลลอปเม้นท์ ซานฟรานซิสโก แคลิฟอร์เนีย (The Far West Laboratory for Education Research and Development)

ศูนย์พัฒนาการสอน (Center for Advancement of Teaching : C.A.T.) ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยแมคควอรี ประเทศออสเตรเลีย (Macquarie University 1980 : Introductory to The Use of Media in Minicourses) ได้ให้คำจำกัดความของมินิคอร์ส

ว่า เป็นโครงการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาจบในตัวเอง สร้างขึ้นโดยวิธีวิเคราะห์ระบบ สามารถใช้ได้ทั้งกลุ่มและรายบุคคล มีสื่อและยุทธวิธีหลายแบบมีจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจนและสามารถทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ในระยะเวลาอันสั้น

อาเพ็ด (APEID. 1982 : 4) ได้ให้ความหมายของมินิคอร์สไว้อย่างชัดเจนว่า คือ รายวิชาย่อยที่ยึดหยุ่นได้ มีเนื้อหาจบสมบูรณ์ในตัวเอง ใช้ฝึกงานเป็นกลุ่ม การมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนในกลุ่มมีมากกว่าเป็นรายบุคคล การเรียนรู้ใช้สื่อและยุทธวิธีหลายอย่าง พร้อมกับมีจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ชัดเจนและสามารถทำให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ในระยะเวลาอันสั้น ภายใน 2 - 3 วันหรือน้อยกว่านี้ มีพื้นฐานการสร้างจากเทคโนโลยีทางการศึกษา ไม่ได้จัดเป็นชุดเพื่อใช้เรียนอิสระ หรือเป็นหน่วยย่อยประกอบวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ

กรรณิการ์ แฉ่มเกษร (2525 : 1) ได้ให้ความหมายของมินิคอร์สที่ใช้ในการอบรมครู ระหว่างประจำการว่า มินิคอร์สคือชุดอบรมที่มีความยืดหยุ่นและเปิดเสร็จสมบูรณ์ในตัวเอง ซึ่งใช้ได้กับบุคคลและกลุ่มบุคคล โดยทั่วไปจะใช้สื่อและยุทธวิธีหลายแบบ มีวัตถุประสงค์ชัดเจนและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ในระยะเวลาอันสั้น ใช้หลักการทางเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นหลัก มีได้จัดเป็นกล่องให้ศึกษาอย่างอิสระ และไม่ได้สร้างเป็นหน่วยย่อยประกอบวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นการเฉพาะ เน้นที่กลุ่มสัมพันธ์มากกว่าเป็นการศึกษารายบุคคล

พัฒนาการของชุดการเรียนการสอนมินิคอร์ส

ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สเป็นการพัฒนามาจากความคิดของบทเรียนโมดูล มีลักษณะที่สำคัญ คือใช้ระยะเวลาการเรียนการสอนสั้น ใช้สื่อและยุทธวิธีต่าง ๆ เพื่อความมั่นใจว่าจะเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้มากที่สุด ข้อแตกต่างของมินิคอร์สจากโมดูล คือ มินิคอร์สไม่ได้สร้างเพื่อเป็นการเรียนรายบุคคล โดยได้พัฒนาแนวความคิดและการถ่ายโยงของรายวิชาปกติ (conventional course) มาเป็นมินิคอร์สตามขั้นตอนดังนี้

1. รายวิชาเรียนปกติ (ก่อนปี ค.ศ. 1960)

การเรียนการสอนเป็นแบบบรรยายหน้าชั้นเรียน การประชุมปฏิบัติการ และการทวนวิชา

2. รายวิชาเรียนแบบสอนประกอบการใช้โสตทัศนูปกรณ์ (ระยะต้นและกลางทศวรรษ 1960)

ในช่วงนี้การสอนแบบบรรยายหน้าชั้นเรียน การประชุมปฏิบัติการและการทบทวนได้รวมกันเป็นการสอนประกอบการใช้โสตทัศนูปกรณ์อย่างมีแบบแผน ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบกึ่งโปรแกรม และต่างคนต่างเรียนด้วยตนเองได้ โดยใช้โสตทัศนูปกรณ์ประกอบการเรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

3. รายวิชาเรียนแบบสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ซึ่งจัดลำดับการเรียนไว้แล้วประกอบการใช้โสตทัศนูปกรณ์ (ปลายทศวรรษ 1960)

แนวการสอนในช่วงนี้แต่ละรายวิชาได้มีการวางแผนการสอนตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยสัมพันธ์กับจุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์เฉพาะของสัปดาห์นั้นจะสัมพันธ์กับจุดประสงค์ของบทเรียนในสัปดาห์ต่อไปด้วย แต่ละจุดประสงค์ย่อยของแต่ละสัปดาห์จะรวมเป็นจุดมุ่งหมายของของรายวิชาทั้งหมด ซึ่งการเรียนแบบนี้เป็นแนวในการแบ่งเนื้อหาเป็นโมดูล และแยกออกเป็นบท เพื่อให้นักเรียนมีความต่อเนื่องกันเป็นโมดูลตามลำดับ

4. รายวิชาเรียนแบบสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ซึ่งไม่ได้จัดลำดับไว้ก่อนประกอบการใช้โสตทัศนูปกรณ์ (ปลายทศวรรษ 1960 และต้นทศวรรษ 1970)

วิวัฒนาการต่อมาเป็นการปรับปรุงแต่ละโมดูลให้เป็นเอกเทศจากโมดูลอื่น ๆ อย่างแท้จริง ผู้เรียนสามารถจัดลำดับบทเรียนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับพื้นฐานและความสนใจของตัวเอง การเปลี่ยนแปลงขั้นตอนต่อไปคือ จัดบทเรียนโมดูลเสริมขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนเฉพาะที่ตัวเองสนใจและเกี่ยวข้องได้โดยหลีกเลี่ยงรายวิชาอื่นที่ตัวเองไม่สนใจและมีเวลาเรียนตรงกัน ดังนั้นจุดมุ่งหมายที่จะบรรลุก็จะแตกต่างกันออกไปตามบทเรียนโมดูลที่ผู้เรียนแต่ละคนเลือกเรียนและจัดลำดับการเลือก

5. บทเรียนโมดูลอิสระ (ต้นทศวรรษ 1970)

ในช่วงนี้การเรียนรายวิชาปกติกำลังลดความเชื่อถือลงและให้ความสนใจต่อหน่วยการสอนเล็ก ๆ ที่เชื่อมโยงและยืดหยุ่นได้เพิ่มขึ้น จึงมีการพัฒนาบทเรียนโมดูลที่เป็นอิสระแยกจากกัน โดยสร้างเป็นบทเรียนโมดูลเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ในตัวเองเพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนโดยเฉพาะ และ

รูปแบบการใช้สัปดาห์การเรียนรู้ประกอบก็ค่อยคลายลง บทเรียนโมดูลจึงมีรูปแบบการใช้สื่อต่าง ๆ มากขึ้น ตั้งแต่สิ่งพิมพ์ง่าย ๆ ไปจนถึงระบบสื่อสารที่ซับซ้อนยุ่งยาก แต่ที่สำคัญคือบทเรียนโมดูลแต่ละบทเน้นรูปแบบการเรียนรู้แบบกึ่งโปรแกรม ซึ่งให้ผู้เรียนต่างคนต่างเรียนตามความสนใจของตนเอง

6. ชุดการเรียนรู้การสอนมินิคอร์ส (กลางทศวรรษ 1970)

วิวัฒนาการขั้นสุดท้าย คือการศึกษาถึงบทเรียนโมดูลอิสระแต่ละบทเรียน เป็นที่รู้กันว่า ถ้ามีการวางแผนที่รอบคอบอย่างที่สุดแล้วก็สามารถสร้างชุดการเรียนรู้การสอนที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง พัฒนารูปแบบและเป้าหมาย เสนอเนื้อหาในลักษณะบทเรียนโมดูล โดยให้แต่ละโมดูลมีคุณค่าในตัวเอง ใช้ยุทธวิธีที่เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มผู้เรียนตั้งแต่ 2 - 40 คน ขึ้นนี้เป็นพัฒนาการของรายวิชาย่อย (miniature course) ใช้เวลาในการเรียนใน 2 - 3 วัน หรือเพียงร่วมกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภายในไม่กี่ชั่วโมง ดังนั้นมินิคอร์สจึงได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้นมาในที่สุด

เนื่องจากบทเรียนโมดูลและชุดการเรียนรู้การสอนมินิคอร์สมีลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อมิให้เกิดการสับสน จึงได้มีการให้คำจำกัดความดังนี้

บทเรียนโมดูล (module) หมายถึง บทเรียนกึ่งโปรแกรมต่างคนต่างเรียน มีลักษณะจบสมบูรณ์ในตัวเองจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในระยะเวลาอันสั้น เพียง 2 - 3 วันหรือน้อยกว่านี้

ชุดการเรียนรู้การสอนมินิคอร์ส (minicourse) หมายถึง โปรแกรมการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น มีลักษณะจบสมบูรณ์ในตัวเอง สามารถใช้ได้บุคคลและกลุ่มบุคคล โดยปกติจะใช้สื่อและกลยุทธ์หลายแบบ มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และสามารถทำให้บรรลุจุดประสงค์ได้ในระยะเวลาอันสั้นเพียง 8 - 12 ชั่วโมงหรือน้อยกว่านี้

เรกซ์ เมเยอร์ (Rex Meyer) นักเทคโนโลยีทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยแมคควอรี ซิดนีย์ ออสเตรเลีย ได้ทำการทดลองใช้มินิคอร์สในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยเริ่มมาตั้งแต่ตอนกลางทศวรรษ 1970 และได้ผลผลิตที่สามารถควบคุมความเที่ยงตรงของรูปแบบ โดยใช้พื้นฐานการสร้างตามวิธีวิเคราะห์ระบบ (system approach) และได้นำไปทดลองใช้กับระบบการศึกษาของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายในเอเชียและแปซิฟิก

คุณลักษณะของชุดการเรียนการสอนมินิคอร์ส (APEID. 1982 : 6 - 8)

1. ตอบสนองความต้องการ (response to need)

ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สแต่ละชุดออกแบบเพื่อให้ผู้เรียนที่มีความต้องการและสนใจเฉพาะเรื่อง โดยอาศัยเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาจัดการเรียนการสอน

2. จบสมบูรณ์ในตัวเอง (self - contained)

ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สแต่ละชุดจบสมบูรณ์ในตัวเอง ไม่ขึ้นกับมินิคอร์สอื่นใดในชุดอื่น

3. ใช้เวลาการเรียนระยะสั้น (short duration)

ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สแต่ละชุด ให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ภายในเวลาอันสั้น คือ 8 ชั่วโมง หรือบางครั้งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง 1 ละ 4 ชั่วโมง หรือ 4 ช่วง 1 ละ 2 ชั่วโมง

4. มีจุดประสงค์การเรียนการสอนที่ชัดเจน (clear objectives)

ด้วยเหตุที่ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สใช้เวลาการเรียนระยะสั้น ดังนั้นจุดประสงค์การเรียนที่ชัดเจนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์ภายในระยะเวลาที่กำหนด

5. มุ่งฝึกทักษะ (skill orientation)

ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์ส เหมาะสมในการฝึกทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียน

6. มีการร่วมกิจกรรมอย่างกว้างขวาง (wide participation)

ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของชุดการเรียนการสอนมินิคอร์ส คือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ร่วมกิจกรรมที่มีพื้นฐานต่างกัน

7. ใช้สื่อการเรียนการสอนหลายประเภท (variety of media)

ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สแต่ละชุดจะเสนอเนื้อหาโดยผ่านสื่อต่าง ๆ หลายประเภท เช่น เทปบันทึกเสียง เทปโทรทัศน์ สไลด์ เทป สิ่งพิมพ์ และวัสดุทัศนูปกรณ์อื่น ๆ เป็นต้น

8. ใช้กิจกรรมเรียนหลายแบบ (varied learning activities)

ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สแต่ละชุดจะจัดยุทธวิธีการเรียนรู้หลายอย่าง เพื่อให้เหมาะสมกับการเรียน และบรรลุจุดประสงค์ของผู้เรียน

9. กำหนดโครงการเรียนการสอนไว้แน่นอน (structured programme)

ชุดการเรียนการสอนมีโครงสร้างแต่ละชุดมีการวางแผนและลำดับหน่วยการสอนในทุกกิจกรรม และกำหนดกลวิธีการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับเนื้อหา สื่อและวัตถุประสงค์รายวิชาไว้อย่างแน่นอน แต่ละกิจกรรมจะใช้เวลา 15 - 30 นาที โดยได้กำหนดขั้นตอนไว้เป็นลำดับอย่างละเอียด

10. ใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ (creative activity)

กิจกรรมในชุดการเรียนการสอนมีโครงสร้างเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิด และเสนอกิจกรรมสร้างสรรค์โดยจัดกิจกรรมในลักษณะปลายเปิด ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดอิสระเพื่อการสร้างสรรค์

11. เปิดเผยกลวิธี (strategies made overt)

ชุดการเรียนการสอนมีกลวิธีที่เปิดเผยกว้างสำหรับผู้สอนเพื่อพัฒนาการสอน มีกิจกรรมสำหรับผู้สอน เปิดโอกาสให้ผู้สอนสามารถทบทวนและวิเคราะห์กลวิธีการสอนต่าง ๆ ที่นำมาใช้ด้วย

12. กลวิธีที่สามารถนำมาใช้ได้ (exemplary strategies)

ชุดการเรียนการสอนมีกลวิธีต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถนำมาใช้กับการเรียน และผู้สอนนำมาใช้ในการสอนได้

13. การประเมินผล (evaluation)

อาศัยข้อมูลย้อนกลับ (feedback) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอน

14. การติดตามผล (follow - up)

มีการให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทุกคนที่ต้องการ

15. การออกแบบ (design)

ชุดการเรียนการสอนมีโครงสร้างออกแบบโดยการนำเอาพื้นฐานทางเทคโนโลยีทางการศึกษา วิธีการวิเคราะห์ระบบมาใช้ ในแต่ละกิจกรรมประกอบด้วยวงจร ปัจจัยป้อน (input) ----> กระบวนการ (process) -----> ผลผลิต (output) หลายวงจรต่อเนื่องกัน

ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ (APEID. 1982 : 9)

ตาราง 1 แสดงชุดการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ดำเนินการสร้างตามวิธีการวิเคราะห์ระบบ

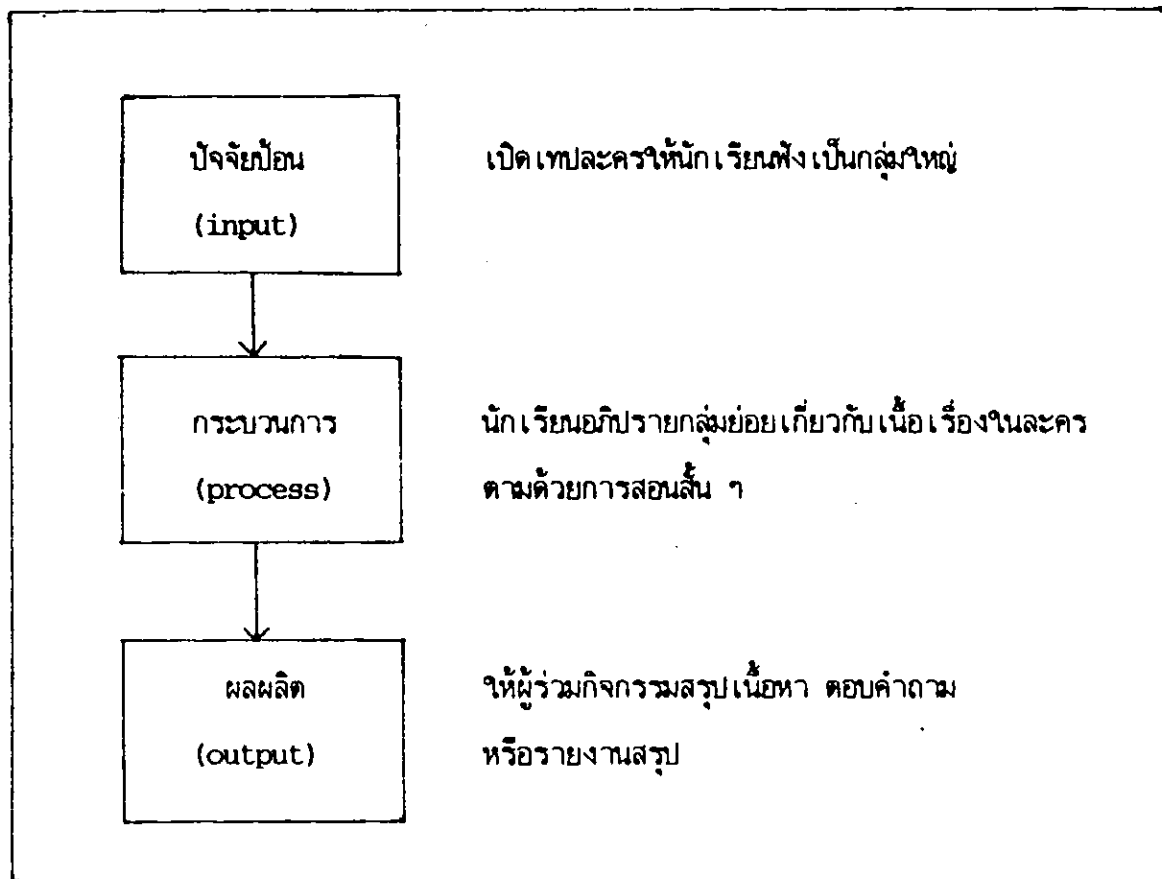
ขั้นตอนการสร้าง	คำอธิบาย
1. กำหนดความต้องการและความจำเป็น	1. ความต้องการและความจำเป็นคือ สิ่งที่ได้จากปัญหาที่วิเคราะห์แล้ว จนได้หลักการและเหตุผลของการสร้างโครงสร้างของชุดการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์
2. กำหนดเป้าหมาย	2. เป้าหมายที่เฉพาะและชัดเจน มีความสัมพันธ์กับความต้องการของผู้เรียน
3. กำหนดจุดประสงค์เฉพาะ	3. จุดประสงค์ที่ตั้งเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถบรรลุได้ในระยะเวลาอันสั้นที่กำหนดไว้
4. สำรวจทรัพยากรที่เหมาะสม	4. เพื่อให้ชุดการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์มีโครงสร้างที่แน่นอนมีผลสัมฤทธิ์สูงในระยะเวลาอันสั้นการจัดทรัพยากรที่เหมาะสมจึงเป็นส่วนสำคัญ
5. เลือกยุทธวิธีและสื่อ	5. ยุทธวิธีและสื่อที่ใช้ต้องเลือกให้เหมาะสมกับจุดประสงค์มากที่สุด ไม่ให้เกิดการผิดพลาดตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ
6. พัฒนาสื่อการเรียนการสอน	6. มีคำแนะนำการใช้อย่างชัดเจน กิจกรรมสามารถปฏิบัติได้ในเวลาที่กำหนด
7. ทดลองใช้	7. ทดลองใช้ครั้งแรกดูความเป็นไปได้และข้อบกพร่องของชุดการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์

ตาราง 1 (ต่อ)

ขั้นตอนการสร้าง	คำอธิบาย
8. ประเมินผลย่อย	8. เป็นการพัฒนขั้นตอน หาข้อมูลย้อนกลับเพื่อ การปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่บกพร่องจากผู้ร่วม กิจกรรมโดยตรง
9. ปรับปรุงแก้ไข	9. นำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ก่อนนำไปสร้างจริง
10. พัฒนาหลักสูตรรวมทั้งสื่อชุด "สมบูรณ์"	10. ชุดการเรียนรู้การสอนนิโคร์สจะ "สมบูรณ์" ได้ต้องได้รับการใช้เพื่อการทดลองหลายครั้ง ซ้ำ ๆ และสม่ำเสมอ อย่างน้อย 2 ปีครึ่ง ส่วนรูปแบบของชุดการเรียนรู้การสอนนิโคร์ส จะมีรูปแบบคงที่ได้อีกต่อเมื่อได้รับข้อมูลย้อนกลับ ที่จำเป็นครบถ้วนแล้ว
11. ประเมินผลรวม	11. เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของชุดการเรียนรู้ การสอนนิโคร์สที่สร้างขึ้น

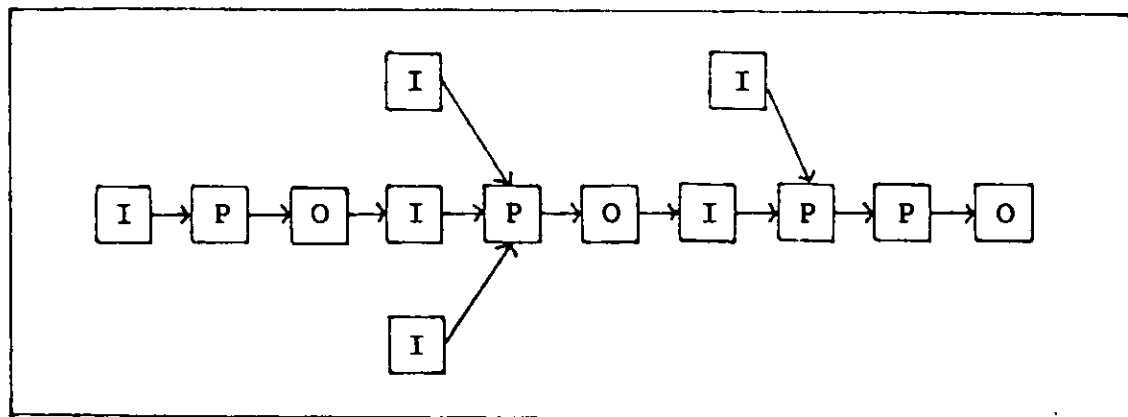
ชุดการเรียนรู้การสอนนิโคร์สสร้างขึ้นโดยใช้พื้นฐานทางเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยใช้
ทฤษฎีพฤติกรรม ทุกโปรแกรมการเรียนรู้จะเสนอกิจกรรมเป็นลักษณะลูกโซ่ ปฏิริยาการเร้าและ
ตอบสนอง (stimulus - response chains) โดยการตอบสนองแต่ละครั้งทำให้เกิดการ
เสริมแรง (reinforcement)

รูปแบบการสร้างชุดการเรียนรู้การสอนนิคอร์ส สร้างโดยวิธีวิเคราะห์ระบบเป็นวงจร
ต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ ดังภาพประกอบ 1

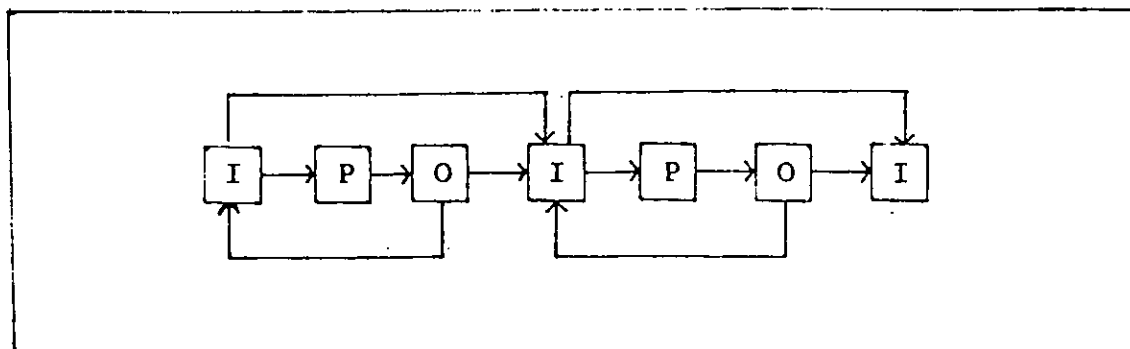
ภาพประกอบ 1 ความสัมพันธ์ของ ปัจจัยป้อน ----> กระบวนการ ----> ผลผลิต

กระบวนการ (P) บางช่วงอาจต้องใช้ปัจจัยป้อน (I) หลายตัว และบางครั้งต้องมีกิจกรรมในกระบวนการมากกว่าหนึ่งกิจกรรม จึงต้องใช้ปัจจัยป้อนหลายตัว ดังภาพประกอบ 2.

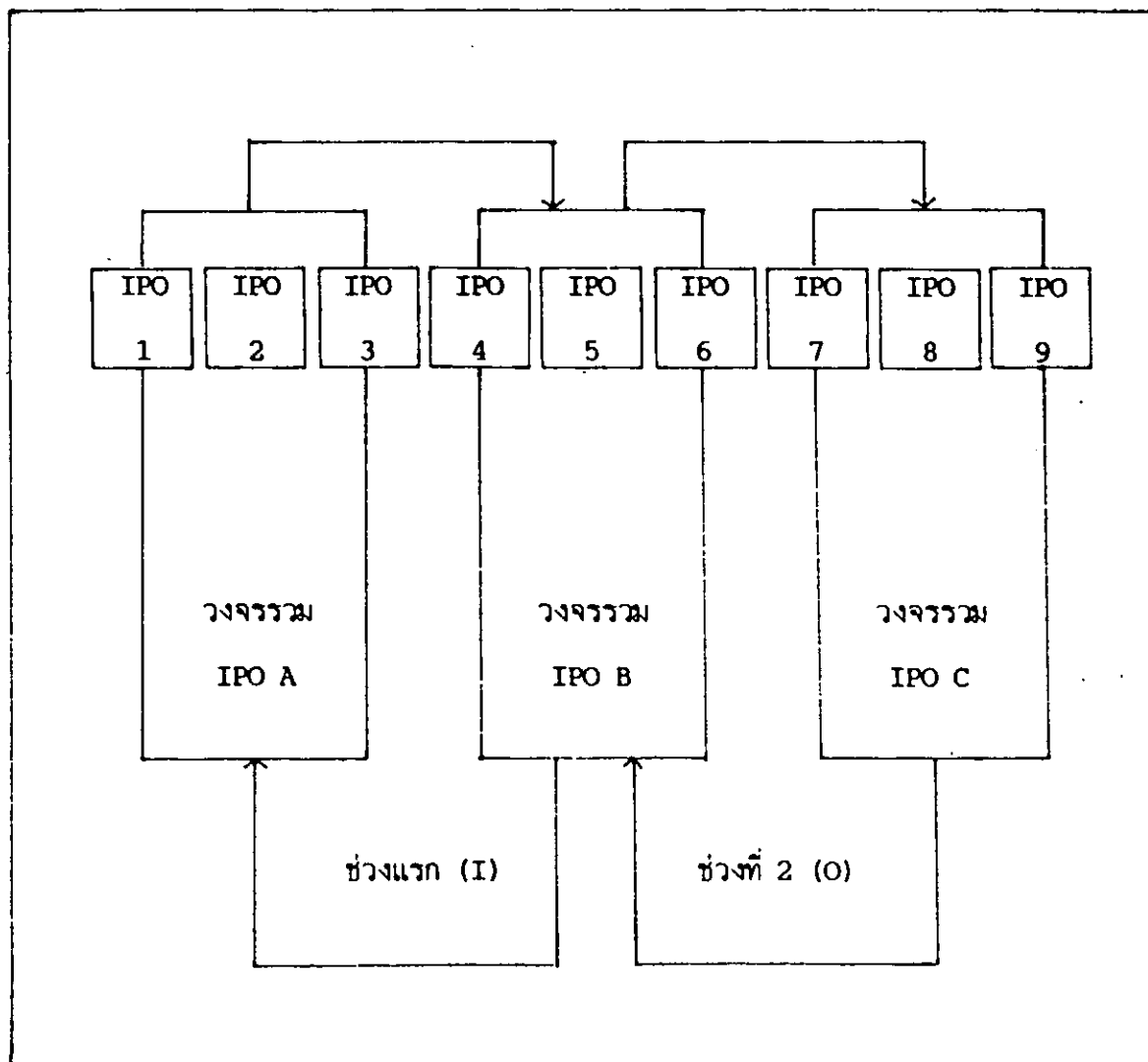
ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยป้อนหลายตัวต่อหนึ่งกระบวนการ

ในชุดการเรียนรู้การสนธิสัญญาระหว่างหลายกิจกรรมย่อย ๆ ต่อเนื่องกัน ความสัมพันธ์มีในชุดเดียวกันและชุดต่อไป ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 การย้อนกลับของผลผลิตต่อปัจจัยป้อน

รูปแบบของชุดการเรียนรู้การสอนนิคอร์สอาจซับซ้อนมากขึ้นในบางกรณี I - P - O สามารถรวมเป็นวงจรใหญ่ขึ้น โดยรวมเป็นวงจร I - O นี่คือการนำในช่วงแรก (I) และช่วงที่ 2 (O) ของการเรียนรู้การสอน ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 วงจร I-O รวมของชุดการเรียนรู้การสอนนิคอร์ส

การสอนที่เป็นระบบ (Meyer. 1978 : 1 - 4)

การสอน หมายถึงการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างมีแบบแผน และเกิดพฤติกรรมใหม่ เนื้อหา กลวิธีและแหล่งวิชาการที่จะช่วยบรรลุนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพนั้น สามารถศึกษาและกำหนดล่วงหน้าได้ด้วยการสอนที่เป็นระบบดังกล่าว นอกจากนี้การประเมินผลจะเป็นการตรวจสอบผลสำเร็จการสอนโดยส่วนรวมและแยกตามองค์ประกอบ

แนวคิดเชิงระบบ (system analysis) เป็นแนวคิดโดยมีเป้าหมายที่มีความต่อเนื่อง สอดคล้องกันและมีประสิทธิภาพพร้อมกันไป กิจกรรมทุกอย่างที่ดำเนินไปอย่างมีระบบจะได้รับการประเมินวิเคราะห์คุณค่า ความสำคัญ และประสิทธิภาพที่ได้รับว่าสอดคล้องกับเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

ลำดับขั้นตอนการจัดโปรแกรมการสอนอย่างมีระบบมีดังนี้ (ดูภาพประกอบ 5)

ขั้นที่ 1 กำหนดพฤติกรรมเพื่อเข้าสู่บทเรียน

ก่อนที่จะเริ่มสอนและพัฒนาเข้าสู่บทเรียน จำเป็นต้องรู้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียนมากที่สุด เช่น พื้นฐานความรู้เดิม ความสัมพันธ์กับวิชาที่เรียน ผลการเรียนรู้เดิม เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะมีผลต่อการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเลือกเนื้อหาบทเรียนและระดับความรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับ

ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมาย

ในการจัดการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายที่ชัดเจนจะช่วยให้ครูและผู้เรียนรู้ถึงขอบข่ายของการเรียนการสอน รวมทั้งเนื้อหาความรู้ ทักษะและทัศนคติที่จะได้รับ

ขั้นที่ 3 กำหนดและจัดลำดับเนื้อหา

เมื่อได้กำหนดจุดมุ่งหมายแล้ว ก็จะต้องเลือกสรรเนื้อหาวิชา และจัดลำดับเนื้อหาให้เกิดประโยชน์และโอกาสให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายมากที่สุด

ขั้นที่ 4 กำหนดยุทธวิธีการสอน จัดกลุ่ม เวลา แบ่งช่วงเวลา และกำหนดทรัพยากร

กลวิธีการสอน หมายถึงวิธีการสอนที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้กับแต่ละรายวิชา เช่น การบรรยายหน้าชั้น การแบ่งกลุ่มทำงาน การประชุม เป็นต้น วิธีสอน หมายถึงกิจกรรมรายละเอียด เช่น การแบ่งกลุ่มย่อย การอภิปราย การแสดงบทบาท หรือการตอบปัญหา เป็นต้น ในขั้นตอนที่ 4 นี้จะต้องจัดให้สอดคล้องกับขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 ทุกลักษณะรวมทั้งสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน

เมื่อเข้าสู่บทเรียนที่กำหนดไว้จากขั้นที่ 1 ด้วย

ขั้นที่ 5 วัดผลสัมฤทธิ์

การวัดผลสัมฤทธิ์ของโปรแกรมการสอนทุกโปรแกรมจะต้องจัดวางไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะกำหนดได้จากจุดมุ่งหมาย การวัดผลจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา วิธีการและทรัพยากรการเรียน การสอนด้วย บทบาทหน้าที่ของการวัดผลคือ มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์และกระบวนการเรียนรู้เป็นสำคัญ

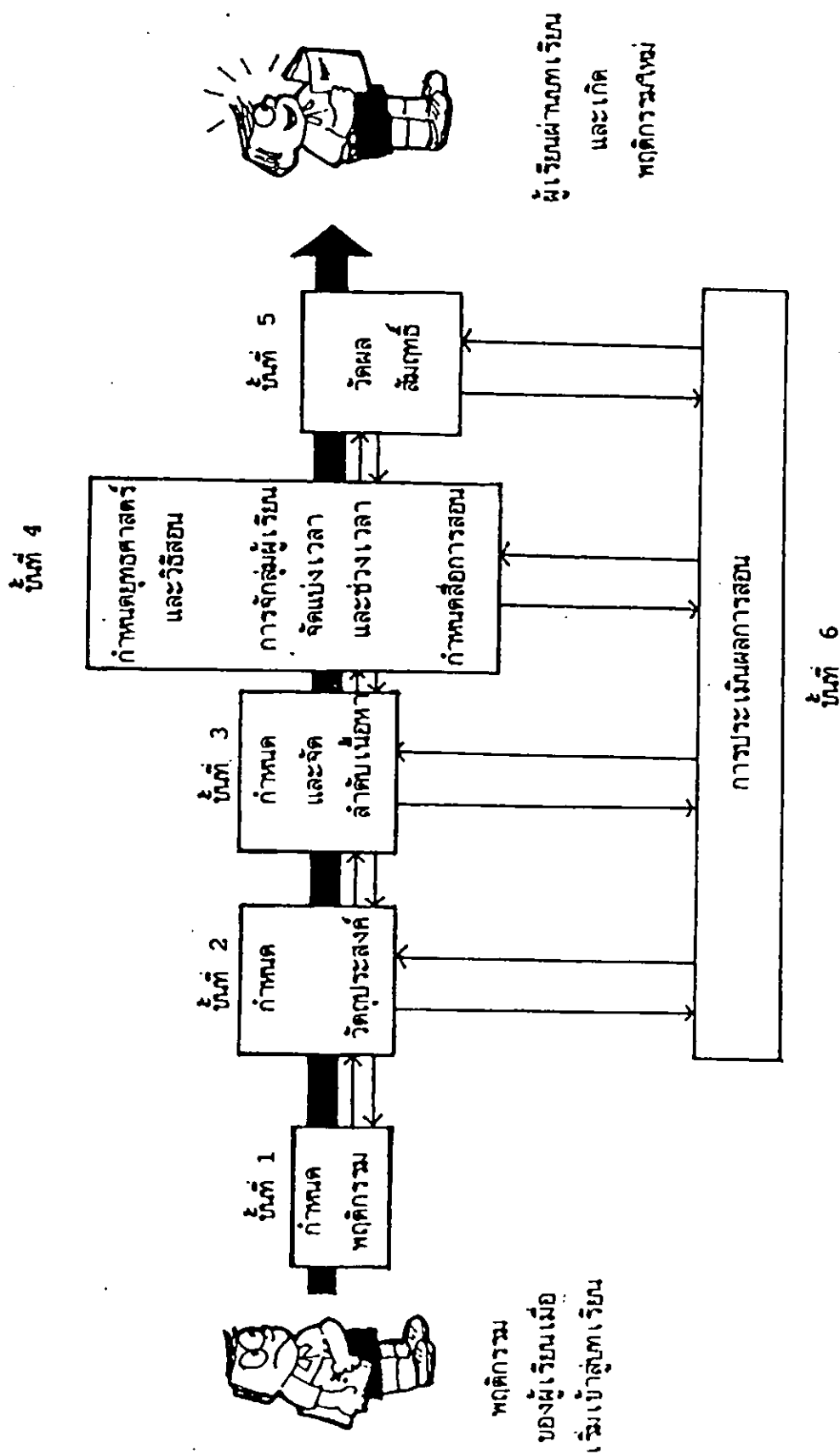
ขั้นที่ 6 ประเมินผลการเรียน

โปรแกรมการสอนที่ดี จะต้องมียุทธวิธีที่มีระบบในการหาข้อมูลเกี่ยวกับการสอนในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ การออกแบบสอบถาม การทดสอบ การสัมภาษณ์และการสังเกต และควรที่จะ มีการกำหนดวางแผนไว้ล่วงหน้า ข้อมูลที่ได้รับควรนำมาใช้แก้ไขลักษณะการสอนที่จะทำให้เกิดผลเสียต่อระบบการสอน

ปฏิกิริยาตอบสนองระหว่างขั้นที่ 1 - 6

ตามภาพประกอบระบบการสอน จะเห็นได้ว่าทุกขั้นตอนของรูปแบบการสอนมีปฏิกิริยาโต้ตอบระหว่างกัน ข้อกำหนดในกระบวนการขั้นตอนใดก็ตามจะมีผลต่อข้อกำหนดของอีกขั้นตอนหนึ่ง แสดงว่า ในทางปฏิบัติแล้ว ขั้นตอนต่าง ๆ จะไม่เรียงลำดับกัน และองค์ประกอบของทุกขั้นตอน ควรจะมีการวางแผนไปทีเดียวพร้อมกัน

โอกาสในการตอบสนองดังกล่าวจะมีได้หลายรูปแบบ ซึ่งผู้เรียนจะพบได้จากรายละเอียด ขอบข่าย จุดประสงค์และโปรแกรมกิจกรรมของชุดการเรียนการสอนที่เขียนขึ้น ประโยชน์ที่ได้รับก็คือ ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้เรียนอาจจะต้องสังเกตว่าจุดประสงค์ด้านใดของชุดการเรียนการสอนมีคีย์สำคัญสำหรับตน วิธีการนี้จะช่วยให้รับรู้เกี่ยวกับแบบแผน และการจัดลำดับการเรียนของตนเอง พร้อมกับยังทำให้ผู้เรียนสามารถจัดแผนเบ็ดเสร็จในใจ (Mind Set) ที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ของชุดการเรียนการสอนมีคีย์สำคัญได้ ดังนั้น พฤติกรรมการตอบสนองดังกล่าวจะเป็น "การตอบสนองที่ช่วยการเรียนรู้ในทันที" และสามารถช่วยให้เกิดประโยชน์ได้ในทุกโอกาสเสมือนเป็นกิจกรรมแบบหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างและเพิ่มพูนการเรียนรู้

ภาพประกอบ 5 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ

ส่วนประกอบของชุดการเรียนรู้การสอนมินิคอร์ส (กรรณิการ์ แยมเกสร. 2525 : 6

โรเนียว)

ชุดการเรียนรู้การสอนมินิคอร์สมีส่วนประกอบ 6 ประการคือ

1. หลักการและเหตุผล คำแนะนำ จุดมุ่งหมาย แผนการสอน
2. กิจกรรมผู้เรียน เช่น อภิปราย แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม การศึกษาจากสื่อ

เป็นต้น

3. กิจกรรมครู เช่น ให้ความช่วยเหลือ ดูแล แนะนำผู้เรียน เป็นต้น
4. การประเมินผล เช่น การทำแบบฝึกหัดจากคู่มือ การรายงานผล การอภิปราย

เป็นต้น

5. เนื้อหาเสริม จัดเอกสารประกอบเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพิ่มเติม
 6. สื่อ เช่น สิ่งพิมพ์ แผนภูมิ เทปบันทึกเสียง สไลด์เทป เทปโทรทัศน์ เป็นต้น
- วิธีการจัดจะต้องจัดทั้ง 6 ส่วนนี้ไว้อย่างมีระบบ สามารถใช้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

การนำชุดการเรียนรู้การสอนมินิคอร์สมาใช้ในประเทศไทย

พ.ศ. 2522 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ส่ง กรรณิการ์ แยมเกสร ไปรับการอบรมเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้การสอนมินิคอร์สที่ศูนย์พัฒนาการสอนมหาวิทยาลัยแมคควอรี ประเทศออสเตรเลีย ต่อมาในปี 2525 กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้ดำเนินการสร้างสื่อ เพื่อใช้ในการอบรมครูระหว่างประจำการผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 เรียกว่า "คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมระยะสั้น (minicourse)" เป็นรายวิชามินิคอร์สโดยได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานหนึ่งขององค์การยูเนสโก (UNESCO) คืออาเพด (Asian Programme of Educational Innovation for Development) หรือโครงการของภูมิภาคเอเชียด้านนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อพัฒนา ซึ่งได้จัดพิมพ์เอกสารเกี่ยวกับมินิคอร์สเพื่อเผยแพร่ โดยมี เรกซ์ เมเยอร์ กรรณิการ์ แยมเกสร และ ดร.สมประสงค์ วิทย์เกียรติ ร่วมกันเขียนเพื่อจัดพิมพ์เป็นเอกสารดังกล่าว (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2528 : 1)

รายวิชาชุดการเรียนรู้การสอนมินิคอร์สที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนสร้างขึ้นในครั้งแรกนั้นใช้เวลาในการสร้างและทดลองประมาณ 2 ปี 6 เดือน สื่อที่สร้างเป็นชุดอบรมระยะสั้น

จำนวน 22 รายวิชา ใน 6 กลุ่มวิชาคือ

1. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	จำนวน 5 รายวิชา
2. กลุ่มภาษาไทย	จำนวน 4 รายวิชา
3. กลุ่มภาษาอังกฤษ	จำนวน 4 รายวิชา
4. กลุ่มคณิตศาสตร์	จำนวน 5 รายวิชา
5. กลุ่มวิทยาศาสตร์	จำนวน 3 รายวิชา
6. กลุ่มวิชาชีพ	จำนวน 1 รายวิชา

จุดประสงค์ในการสร้างสื่อนี้ เพื่อนำไปอบรมครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ให้เกิดทักษะอันจะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนอีกทอดหนึ่ง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2528 : 1)

การศึกษาเฉพาะกรณีและการประยุกต์ใช้ชุดการเรียนการสอนนิคอร์สในประเทศไทย

แนวความคิดชุดการเรียนการสอนนิคอร์ส เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับระบบการศึกษาไทย ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้หลายลักษณะ เนื้อหาวิชา สามารถให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ได้ในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งสามารถจัดเนื้อหาของชุดการเรียนการสอนนิคอร์สได้ดังนี้

1. การศึกษาในระบบโรงเรียน

1.1 ชุดอบรมครูระหว่างประจำการ ครูจำเป็นต้องได้รับการขยายแนวความคิด และการฝึกปฏิบัติเพิ่มขึ้นในการสอนแต่ละวัน และสามารถวิเคราะห์เนื้อหา จัดแนวความคิดให้ได้ทั้งรูปบุคคลและกลุ่มบุคคล

1.2 การสอนซ่อมเสริม ปัญหาการสอนซ่อมเสริมเป็นปัญหาการศึกษาของประเทศไทย การนำชุดการเรียนการสอนนิคอร์สมาเพื่อแก้ปัญหานี้เนื้อหาวิชาที่ยากสามารถทำได้ และสามารถอำนวยความสะดวกแก่ครู ทำให้มาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น

2. การศึกษานอกระบบโรงเรียน

2.1 โครงการส่งเสริมการอ่าน

2.2 การศึกษาอาชีพผู้ใหญ่

2.3 โครงการวิทยุศึกษา

2.4 การเรียนโดยโปรแกรมปลายเปิด

2.5 การศึกษาผู้ใหญ่นิยมเปิดเสรีจะระดับที่ 3 - 4

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนการสอนมินิคอร์ส

เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศ

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1973 : 4021 - A) ได้ศึกษาการพัฒนาและการประเมินผลมินิคอร์สที่ใช้สำหรับการศึกษาวิทยาศาสตร์ในโลก พบว่านักเรียนมีทัศนคติในทางบวกกับการเรียนการสอนของครู และนักเรียนชอบชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สที่ใช้เวลา 3 สัปดาห์มากกว่า 10 สัปดาห์ และหลังการเรียนนักเรียนชอบการประเมินผลที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

ครอส (Cross. 1974 : 3388 - A) ทำการศึกษามินิคอร์สที่ใช้อบรมครูก่อนทำการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการพัฒนาและประเมินผลของชุดการเรียนการสอนมินิคอร์ส พบว่า ครูที่ได้รับการอบรมโดยใช้ชุดมินิคอร์สเกิดพฤติกรรมพิเศษขึ้น 6 ลักษณะ โดยครูจำนวนนี้เชื่อว่าชุดมินิคอร์สสามารถช่วยพัฒนาพฤติกรรมได้ตามจุดประสงค์ เมื่อเปรียบเทียบการอบรมโดยใช้การสอนแบบจุลภาค

แคทซ์ (Katz. 1975 : 218 - A) ได้ทดลองสร้างและหาความเที่ยงตรงของมินิคอร์สเพื่อใช้อบรมครูระดับประถมศึกษาพบว่า ครูที่ได้รับการอบรมชุดมินิคอร์ส พัฒนากิจกรรมขึ้น 5 กิจกรรมที่ระดับความเชื่อมั่น .95 และนักเรียนที่ได้เรียนกับครูที่ได้รับการอบรมชุดมินิคอร์สมีความสามารถในการใช้คำเกี่ยวกับการพรรณาดูขึ้นที่ระดับความเชื่อมั่น .75

ไวส์ (Weiss. 1975 : 2005 - A) ได้ศึกษาเจตคติของนักเรียนผิวขาวที่มีต่อนักเรียนผิวดำ โดยกลุ่มนักเรียนผิวขาวจำนวน 50 คน เป็นกลุ่มทดลองเลือกเรียนชุดมินิคอร์สเรื่องประวัติศาสตร์กับคนผิวดำ และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นนักเรียนผิวขาว จำนวน 80 คน เรียนด้วยชุดมินิคอร์สเรื่องประวัติศาสตร์อเมริกาทั่วไป ผลปรากฏว่า นักเรียนผิวขาวที่เรียนด้วยชุดมินิคอร์สเรื่องประวัติศาสตร์กับคนผิวดำมีเจตคติต่อคนผิวดำดีกว่ากลุ่มนักเรียนผิวขาวที่เรียนเรื่องประวัติศาสตร์

อเมริกาทั่วไป และเคอร์ (Kerr. 1975 : 356 - 7 A) ได้ศึกษาพฤติกรรมด้านโนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ลงทะเบียนเรียนในมินิคอร์สและรายวิชาปกติ พบว่านักเรียนที่เลือกเรียนมินิคอร์สมีเจตคติที่ดีต่อครูสูงกว่านักเรียนในกลุ่มปกติ และครูที่สอนขุมมินิคอร์สมีเจตคติต่อนักเรียนและวิชาชีพครูสูงกว่ากลุ่มปกติ

เอกสารและงานวิจัยในประเทศ

อุทัย หนูแดง (2526 : 107 - 110) ได้ทำการทดลองโดยใช้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรีจะดับที่ 3 วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 4 เปรียบเทียบกับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สสูงกว่าการเรียนการสอนปกติ

สุรัตน์ ยุทธเสวี (2527 : 92) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือการสอนภาษาอังกฤษเยส โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนนครนายกวิทยาคมจังหวัดนครนายก จำนวน 120 คน แบ่งกลุ่มทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 40 คน กลุ่มที่ 1 เรียนจากการสอนที่ใช้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สใช้เวลาเรียน 14 คาบ กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนจากการสอนที่ใช้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สเช่นเดียวกัน แต่ใช้เวลาเรียน 10 คาบ และกลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนตามคู่มือการสอนภาษาอังกฤษเยสใช้เวลาเรียน 14 คาบ ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่ 1 สูงกว่ากลุ่มที่ 2 และกลุ่มควบคุม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่ 2 ไม่แตกต่างกับกลุ่มควบคุม

วนิดา ศิริมาลา (2528 : 63) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สและนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครูภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สและเรียนโดยการสอนตามคู่มือครูภาษาไทยแตกต่างกัน แต่ความสนใจในวิชาภาษาไทยโดยวิธีการสอนทั้งสองแบบไม่แตกต่างกัน

สมาลี สู้วันกุล (2529 : 41) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียน

การสอนณินคอร์ส พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยชุดการเรียนการสอนณินคอร์ส และเรียนโดยการสอนตามคู่มือครูของสถาบันส่งเสริมการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แตกต่างกัน แต่ความคงทนในการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

จากเอกสาร และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนการสอนณินคอร์ส ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ชุดการเรียนการสอนณินคอร์ส จากการศึกษาค้นคว้าค้นคว้ามีคุณค่า และประโยชน์ต่อผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทางการเรียนดีขึ้น เพราะชุดการเรียนการสอนณินคอร์สถูกสร้างขึ้นโดยใช้หลักการทางเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยได้นำเอาวิธีวิเคราะห์ระบบมาใช้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ลักษณะสำคัญของชุดการเรียนการสอนณินคอร์ส คือ คอบสนองผู้เรียน ให้เรียนตามความต้องการและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน มีการระดมพลังความคิดและให้อิสระในการคิดโดยอิสระ มีกลวิธีการสอนหลายวิธีมาใช้อย่างเหมาะสมต่อการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงตัวผู้เรียนและจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นหลักสำคัญ กิจกรรมและการประเมินผลด้วยตัวเองช่วยให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น และเป็นการตอบสนองการเรียนรู้ทันทีอีกด้วย

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับชุดการเรียนการสอนณินคอร์สปรากฏว่า การเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่เรียนด้วยชุดการเรียนการสอนณินคอร์ส ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนปกติ จากการวิจัยที่กล่าวมาแล้วผู้วิจัยจึงเห็นว่าน่าจะมีการวิจัยเกี่ยวกับชุดการเรียนการสอนณินคอร์สกับการสอนตามคู่มือครูในระดับประถมศึกษาว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาจะแตกต่างกันหรือไม่ และนอกจากนี้ยังจะได้ทราบแนวทางการขยายการวิจัยเกี่ยวกับชุดการเรียนการสอนณินคอร์สให้กว้างขวางยิ่งขึ้นอีกด้วย

วิธีดำเนินการทดลอง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธากะยาราม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ตามลำดับดังนี้

1. สุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธากะยาราม มาจำนวน 60 คน จากจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย
2. แบ่งนักเรียน 60 คนที่สุ่มได้ออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน โดยวิธีจับฉลาก
3. การกำหนดกลุ่มทดลอง กำหนดด้วยการจับฉลาก โดย
 - 3.1 กลุ่มทดลอง ให้เรียนด้วยชุดการเรียนการสอนฉนิคอรส์
 - 3.2 กลุ่มควบคุม ให้เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นเนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต เรื่อง ยาเสพติด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. ชุดการเรียนการสอนฉนิคอรส์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1
สิ่งมีชีวิต เรื่องสิ่งเลหติด
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 1 ชุด

การสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

- 1. ชุดการเรียนการสอนฉนิคอรส์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง ยาเลหติด
ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามเนื้อหาของคู่มือครูที่ใช้สอนในกลุ่มควบคุม โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้
 - 1.1 ศึกษาหลักการ และวิธีการสร้างชุดการเรียนการสอนฉนิคอรส์จากเอกสาร
ผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นแนวทาง
ในการสร้างชุดการเรียนการสอน
 - 1.2 ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู เนื้อหาและแบบเรียน
 - 1.3 วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และ
แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล
 - 1.4 ดำเนินการสร้างชุดการเรียนการสอนฉนิคอรส์ โดยดำเนินการตามหลักการ
และขั้นตอนของอาเพด (APEID. 1982 : 9 - 13)
 - 1.5 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณา คือ ดร. ชุตินา วัฒนศิริ ภาควิชา
หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 - 1.6 นำชุดการเรียนการสอนฉนิคอรส์ที่สร้างเสร็จไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชบูรพ์รัทธาเกษาราม จำนวน 60 คน ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2532 ที่ไม่ใช้กลุ่มทดลอง
 - 1.7 บันทึกข้อบกพร่อง ปรับปรุงแก้ไข
 - 1.8 นำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองจริง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง สิ่งเสพติด มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเนื้อหาและเทคนิคการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเขียนข้อสอบ การวิเคราะห์ข้อสอบ จากหนังสือการวัดและการประเมินผลการศึกษา (อัมรินทร์ ศรีโสภา. 2520 : 78 - 134) เทคนิคการเขียนข้อสอบ (ชวาล แพรัตกุล. 2520 : 11 - 256) หนังสือหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2524 : 15 - 148)

2.2 วิเคราะห์เนื้อหา จุดมุ่งหมายและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของเนื้อหาที่ใช้ทดลองเพื่อใช้ในการเขียนแบบทดสอบ

2.3 สร้างแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก ให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้ว จำนวน 1 ชุด 40 ข้อ

2.4 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มทดลองเนื้อหาในข้อ 1.5 ตรวจให้คะแนน โดยวิธีให้คะแนนข้อถูกเป็น 1 ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ให้นับเดียวกันให้ 0 คะแนน

2.5 นำคะแนนที่ได้จากข้อ 2.4 มาวิเคราะห์หาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27 เปอร์เซ็นต์ของ จุง เทห์ ฟาน (Fan. 1952 : 1 - 32)

2.6 หาความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับ โดยคำนวณจากสูตร KR-21 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2522 : 178 - 180)

2.7 เลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (วิเชียร เกตุสิงห์. 2524 : 123) ให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้ใช้ในการทดลองจริง 20 ข้อ

ได้คุณภาพของแบบทดสอบดังตาราง 1

ตาราง 1 คุณภาพของแบบทดสอบ

n	k	X	S ²	r _{tt}	p	r
60	20	11.83	8.99	0.49	.25-.74	.20-.69

การดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูล1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) ใช้แบบแผนการทดลองแบบ randomized control - group posttest only design (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2528 : 219) ซึ่งมีลักษณะดังนี้

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	-	X	T ₂
CR	-	-	T ₂

๑. R หมายถึง การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม
 E หมายถึง กลุ่มทดลอง
 C หมายถึง กลุ่มควบคุม
 X หมายถึง การสอนด้วยชุดการเรียนรู้การสนทนา
 Tx หมายถึง การทดสอบหลังเรียน

2. การดำเนินการทดลอง

2.1 ดำเนินการสอนโดย นายจรินทร์ คุณกิจ อาจารย์ผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธากะยาราม เป็นผู้สอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน แต่วิธีการสอนต่างกัน

2.1.1 กลุ่มทดลองสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้การสนทนา ใช้เวลาเรียน 8 คาบ ๑ ละ 20 นาที

2.1.2 กลุ่มควบคุมสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาเรียน 12 คาบ ๑ ละ 20 นาที

2.2 เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้การสอนแล้ว ให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องยาเสพติด

2.3 ตรวจสอบผลการทดสอบ นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละกลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2527 : 39 - 85)
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t - test independent (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2527 : 172 - 199)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอนดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยชุดการเรียนการสอน

มินิคอร์สกับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ค่าสถิติ กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S^2
กลุ่มทดลอง	30	15.87	11.91
กลุ่มควบคุม	30	12.60	9.35

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สกับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ค่าสถิติ กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	30	15.87	11.91	3.884**
กลุ่มควบคุม	30	12.60	9.35	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยชุดการเรียนรู้การสนทนาอินเทอร์สกับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยเรียนจากชุดการเรียนรู้การสอนณิกอร์สกับการสอนตามคู่มือครู

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้การสอนณิกอร์สสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธากะยาราม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 60 คน ทำการคัดเลือกโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน โดยการจับสลากแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม โดยให้กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้การสอนณิกอร์ส และกลุ่มควบคุมเรียนโดยการสอนตามคู่มือครู

2. เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต เรื่องสิ่งเสียดัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

กระทำในภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2532

4. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

4.1 ชุดการเรียนการสอนนิโคร์สเรื่องสิ่งเสียดัด

4.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ

5. การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Posttest Only Design โดยให้กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนนิโคร์ส ใช้เวลาเรียน 8 คาบ ๗ ละ 20 นาที และกลุ่มควบคุมเรียนโดยการสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาเรียน 12 คาบ ๗ ละ 20 นาที หลังจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเรียนจบบทเรียนแล้ว ให้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทันที

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในวิธีการทางสถิติหาค่าพื้นฐานของข้อมูล และ $t - test$ แบบ independent ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนนิโคร์สสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการศึกษาครั้งนี้ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์ส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอุทัย หนูแดง (2526 : 107) ที่พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 4 เรื่องสิ่งแวดล้อมทางกายภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการวิจัยของวนิดา ศิริมาลา (2528 : 63) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สและนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครูภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรพันธ์ ยุทธเสรี (2527 : 55) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษโดยใช้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สและที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูการสอนภาษาอังกฤษเยสที่ใช้เวลาเรียนเท่ากัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนโดยชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูการสอนภาษาอังกฤษเยส

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สเป็นชุดการเรียนการสอนที่เหมาะสมอย่างยิ่งกับนักเรียนนักศึกษาทั่วไปทำให้เกิดการเรียนรู้ พฤติกรรมใหม่ของนักเรียนที่เกิดขึ้นได้มาตามลำดับการเรียนรู้ สนองตอบความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาจบสมบูรณ์ในตัวเอง ใช้ระยะเวลาการเรียนสั้นกว่าปกติ มีจุดประสงค์ในการเรียนชัดเจน กิจกรรมและใช้สื่อการเรียนการสอนหลายประเภท มีโครงการเรียนการสอนล่วงหน้า และประเมินผลตามจุดมุ่งหมายอย่างเที่ยงตรง และตัวชุดการเรียนการสอนถูกสร้างโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ระบบ (system approach) จึงทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนได้ผลดี ครูสามารถเห็นความก้าวหน้าของนักเรียนแต่ละขั้นตอน และสามารถตรวจสอบขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้จากข้อมูลย้อนกลับ

(เบรื่อง กุฎ. 2517 : 70) และผลการทดลองสนับสนุนประสิทธิภาพของการใช้วิธีการวิเคราะห์ระบบในการสร้างชุดการเรียนการสอนของสุพัตรา ยิ่งยิมยง (2520 : 44) สรุปผลการวิจัยที่ทำการศึกษเปรียบเทียบการสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนที่วิเคราะห์ระบบกับไม่วิเคราะห์ระบบ ปรากฏว่าชุดการเรียนการสอนที่วิเคราะห์ระบบวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ ให้ผลการเรียนรู้สูงกว่าชุดการเรียนการสอนที่ไม่วิเคราะห์ระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และวิชาภาษาอังกฤษให้ผลการเรียนรู้สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยของประภาศรี วัฒนพันธ์ (2518 : 28 - 29) ศึกษาผลการเปรียบเทียบของกลุ่มนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้สื่อประสมอย่างมีแบบแผนกับการสอนโดยใช้สื่อประสมอย่างอิสระ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแตกต่างกับการสอนธรรมดาที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในด้านการเรียนการสอน

1.1 ผลการวิจัยในครั้งนี้ ควรจะนำมาเป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สในกลุ่มวิชาอื่น ๆ เพื่อใช้ในการฝึกทักษะและส่งเสริมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม นักเรียนได้มีโอกาสช่วยเหลือและกระทำกิจกรรมร่วมกัน

1.2 ควรส่งเสริมให้ใช้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สกับนักเรียนที่เรียนช้า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในการสอนสอนซ่อมเสริมหรือทบทวนหลังจบบทเรียน เพื่อแก้ปัญหาจำนวนครูไม่เพียงพอกับนักเรียน

1.3 เพื่อให้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น ในการสร้างชุดการเรียนการสอนควรได้รับความร่วมมือกันหลาย ๆ ฝ่ายภายในโรงเรียน คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายประเมินผล และฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีในการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สที่สร้างขึ้น ก็ควรจะได้มีการทดลองใช้หลาย ๆ ครั้ง เพื่อการวิเคราะห์หาข้อบกพร่อง และปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนอีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรสร้างและทดลองเปรียบเทียบชุดการเรียนรู้การสอนนิคอร์สกับเนื้อหา และระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อให้ทราบว่าชุดการเรียนรู้การสอนนิคอร์สเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้นใดมากที่สุด

2.2 ควรมีการวิจัยถึงผลของการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะคิด และความสนใจ ความคงทนในการจำ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม กองการพัฒนาการศึกษา. คู่มือการใช้ชุดการฝึกอบรมระยะสั้น (Minicourse) สำหรับครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 - 4 ระหว่างประจำการ. กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2528.
- กรรณิการ์ แย้มเพชร. "มินิคอร์ส," ใน รายงานสัมมนาเตรียมการโครงการสร้างสื่อเพื่อสอน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 - 4 รายวิชา. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษา นอกโรงเรียน, 2525.
- ชวาล แพรัตกุล. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร, 2520.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 3. โรงพิมพ์และ ทำปกเจริญผล, 2527.
- ชำนาญ นิศาตร์. "การนิเทศและติดตามผล," ใน รายงานการประชุมเสริมความรู้เจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 - 4. หน้า 9 กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2525.
- ประภาศรี วัฒนพันธ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สื่อประสมอย่างมีแบบแผน กับการใช้สื่อประสมอย่างอิสระ ในการสอนวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษาตอนปลาย. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- เปื้อง ภูมิ. เทคโนโลยีทางการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2517. อัดสำเนา.
- _____. การวิจัยและนวัตกรรมการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2525.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร จำกัด, 2528.
- _____. สถิติวิทยาทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2522.
- วนิดา ศิริมลาลา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สกับเรียนโดย การสอนตามคู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

- วิชาการ, กสม. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526.
- วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2524.
- สุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษา, 2523.
- สุพัตรา ยั่งยืน. การเปรียบเทียบผลการสอนของชุดการเรียนการสอนที่วิเคราะห์ระบบกับไม่วิเคราะห์ระบบวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริมาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- สมาลี สู้พัฒนกุล. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์ส. ปริมาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- สุรัตน์ ยุทธเสรี. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้จากชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครูการสอนภาษาอังกฤษเอส. ปริมาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- อนันต์ ศรีโสภา. การวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- อนุพงษ์ ณ สงขลา. การศึกษาเปรียบเทียบการเรียนรู้จากการเสนอเนื้อหาโดยใช้แผนภาพโปร่งใสแบบซ้อนภาพด้วยเครื่องฉายภาพโปร่งใส แผนภูมิโปร่งใสแบบซ้อนภาพ และแผนภูมิธรรมดา. ปริมาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- อุทัย หนูแดง. การทดลองการใช้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สกับนักศึกษาผู้ใหม่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 4. ปริมาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

Allen, David E. and Rebecca M. Valette. Classroom Techniques Foreign Language and English as a Second Language. New York : Harcourt Brace Jovanovich Inc., 1977.

Anderson, Jack Ronald. "The Development and Affective Evaluation of Minicourses Structure for General Education Earth Science," Dissertation International Abstracts. 35 (11) : 4021 - A ; December, 1973.

APEID. The Minicourse Approach : What It Is and How It Works. Bangkok : Unesco Regional Office, 1982.

Center for Advancement of Teaching. How to Get the Most Out of This Minicourse. Sydney : Macquarie University, 1980.

Cross, William Kinsey. "Development and Evaluation of the Feasibility of a Minicourse in Inquiry for Pre - Service Teachers," Dissertation International Abstracts. 35 (6) : 3388 - A ; December, 1974.

Fan, Chung - Teh. Item Analysis Table. Princeton, New Jersey : Educational Testing Service, 1952.

Houten, Van. "International Transfer of Educational Innovation: A Comparative Study of Minicourses Transfer Projects in Selected European Countries," Dissertation International Abstracts. 36 (5) : 2757 - 8 - A ; November, 1975.

Katz, Owyne Ellen. "Validation of Minicourse 2 with Pre - Service Teachers of Primary and Intermediate Educable Mentally Retarded Children," Dissertation International Abstracts. 36 (1) : 218 - A ; July, 1975.

Kerr, William Kordon. "A Study of Designated Affective Behaviors of High School Students Enrolled in Minicourses and Traditional Courses," Dissertation International Abstracts. 36 (6) : 356 - 7A ; December, 1975.

Macquarie University. The Use of Media in Minicourses. Sydney :
Center for Advancement of Teaching, n.d.B., 1980.

Meyer, G.R. How to Present a Minicourse. Macquarie University, 1978.

_____. The Minicourse as a Model for the Continuing Education of
Teachers. Sydney : Center for Advancement of Teaching,
Macquarie University, 1978.

_____. The Principles of Teaching Applied in C.A.T. Minicourse and
Their Basis in Theories of Learning. Sydney : Center for
Advancement of Teaching, Macquarie University, 1978.

Weiss, Seymour. "A Comparison of the Attitudes towards Black and
White High School Students in an Elective Minicourse in
Black History with Those of White High School Students Electing
Another Minicourse in the United States History," Dissertation
International Abstracts. 36 (4) : 2005 - A ; October, 1975.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ชุดการเรียนรู้การสอนนิทานกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต เรื่อง สิ่งเสพติด

ชุดการเรียนรู้การสอนผืนนคร

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง สิ่งเสพติด

เวลา 8 คาบ

หลักการและเหตุผล

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นกลุ่มการเรียนรู้ที่ต้องการให้นักเรียนได้รู้ถึงปัญหาและกระบวนการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เช่น ทางด้านอนามัย การเมือง สังคม ศาสนา วัฒนธรรม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้นำเอาประสบการณ์เหล่านี้ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี เรื่องสิ่งเสพติดเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นผลเสียต่อตนเองและสังคม ดังนั้นการเรียนรู้และทำความเข้าใจเรื่องสิ่งเสพติดจึงเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการป้องกันและหลีกเลี่ยงในการติดสิ่งเสพติด และทำให้เป็นผู้มีความยั่งยืน มีเหตุผล และระมัดระวังตนเองไม่ให้ติดสิ่งเสพติดได้ เนื้อหาเรื่องสิ่งเสพติดตามหลักสูตรกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้นำมาจัดทำเป็นชุดการเรียนรู้การสอนผืนนคร ซึ่งประกอบด้วย แผนการสอน กิจกรรมครู - นักเรียน สื่อการสอน แบบประเมินผลเบ็ดเสร็จในตัว เป็นไปตามหลักการเรียนรู้ของผู้เรียน

ดังนั้น ชุดการเรียนรู้การสอนผืนนครนี้ จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องสิ่งเสพติด ดียิ่งขึ้น

เป้าหมาย

ชุดการเรียนรู้การสอนผืนนครนี้ จัดทำขึ้นสำหรับครู - นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต เรื่อง สิ่งเสพติด

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงการติดสิ่งเสพติดให้โทษเป็นผลเสียต่อตนเองและส่วนรวม
2. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงสาเหตุ วิธีหลีกเลี่ยงและป้องกันการติดสิ่งเสพติด
3. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงสถานที่บริการ บำบัดรักษาผู้ป่วยติดสิ่งเสพติด ซึ่งสามารถ

รักษาให้หายได้ในระยะเริ่มแรก

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนเรียนจบเรื่องนี้แล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกความหมายของสิ่งเสพติดได้
2. บอกสาเหตุการติดสิ่งเสพติดได้
3. บอกประเภทของสิ่งเสพติดได้
4. บอกอาการของผู้ติดสิ่งเสพติดได้
5. บอกผลร้ายของสิ่งเสพติดได้
6. บอกวิธีป้องกันการติดสิ่งเสพติดได้
7. บอกสถานที่บริการรักษาผู้ป่วยติดสิ่งเสพติดได้

แผนการสอน

ชุดการเรียนรู้การสนทนา

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง สิ่งเสพติด

ระยะเวลา	หัวเรื่องและรายการ	ลักษณะกลุ่ม
คาบที่ 1	<u>ตอนที่ 1 ความหมายของสิ่งเสพติด</u>	
10 นาที	- บรรยายความหมายของสิ่งเสพติด	กลุ่มใหญ่
5 นาที	- สนทนาซักถามเรื่องเกี่ยวกับสิ่งเสพติด	กลุ่มใหญ่
5 นาที	- ประเมินผลย่อย	กลุ่มใหญ่
คาบที่ 2	<u>ตอนที่ 2 สาเหตุการติดสิ่งเสพติด</u>	
10 นาที	- อภิปรายกลุ่ม	กลุ่มย่อย
5 นาที	- รายงานสรุป	กลุ่มใหญ่
5 นาที	- ประเมินผลย่อย	กลุ่มใหญ่
คาบที่ 3	<u>ตอนที่ 3 ประเภทของสิ่งเสพติด</u>	
15 นาที	- บรรยายประกอบสไลด์ประกอบเสียง	กลุ่มใหญ่
5 นาที	- การแสดงบทบาทสมมติ	กลุ่มย่อย
	- ประเมินผลย่อย	บุคคล
คาบที่ 4	<u>ตอนที่ 4 อาการของผู้ติดสิ่งเสพติด</u>	
15 นาที	- ศึกษาค้นคว้าและอภิปราย	กลุ่มย่อย
5 นาที	- ประเมินผลย่อย	กลุ่มใหญ่
คาบที่ 5	<u>ตอนที่ 5 ผลร้ายของสิ่งเสพติด</u>	
15 นาที	- อภิปราย "ผลดี ผลเสียของสิ่งเสพติด"	กลุ่มใหญ่
5 นาที	- ประเมินผลย่อย	กลุ่มใหญ่

แผนการสอน

ชุดการเรียนรู้การสนทนาคอร์ส

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง สิ่งเสพติด

ระยะเวลา	หัวเรื่องและรายการ	ลักษณะกลุ่ม
คาบที่ 6 20 นาที	<u>ตอนที่ 6 วิธีป้องกันการติดสิ่งเสพติด</u> - บรรยายประกอบเทปโทรทัศน์ - ประเมินผลย่อย	กลุ่มใหญ่ กลุ่มใหญ่
คาบที่ 7 10 นาที 10 นาที	<u>ตอนที่ 7 สถานที่บริการรักษาผู้ป่วยติดสิ่งเสพติด</u> - บรรยายถึงสถานที่แรกรับผู้ป่วยติดสิ่งเสพติด - ประเมินผลย่อย	กลุ่มใหญ่ กลุ่มใหญ่
คาบที่ 8 15 นาที 5 นาที	<u>ศึกษาค้นคว้าและการสำรวจตัวเอง</u> - ศึกษาจากเอกสารสรุป - การสำรวจตัวเอง	บุคคล บุคคล

การเรียนการสอนณินคอรส์

กิจกรรมครู / นักเรียน

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง สิ่งเสทติค

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คาบที่ 1	ตอนที่ 1 ความหมายของสิ่งเสทติค	20 นาที
<u>กิจกรรม 1</u> <u>ขั้นตอน</u> 1. ครูเปิดเทปบันทึกเสียง เล่าเรื่อง "เหตุการณ์ระทึกใจ" จากหนังสือ ประกอบการเรียนเรื่องสิ่งเสทติค ให้นักเรียนฟัง 2. ครูให้นักเรียนบอกความหมายของสิ่งเสทติคจากเรื่องที่เล่า 5 - 10 คน 3. ครูสรุปความหมายของสิ่งเสทติค <u>สื่อ</u> เทปบันทึกเสียง		
<u>กิจกรรม 2</u> <u>ขั้นตอน</u> 1. ครูสนทนากับนักเรียนในประสบการณ์ของนักเรียนที่พบเห็นเกี่ยวกับสิ่งเสทติค ทั่ว ๆ ไป และพฤติกรรมของผู้ติคสิ่งเสทติค 2. ครูสรุปให้ทราบถึงสิ่งใดที่เป็นสิ่งเสทติคและไม่ใช่เป็นสิ่งเสทติค <u>สื่อ</u> —		
<u>กิจกรรม 3</u> <u>ขั้นตอน</u> <u>สื่อ</u>	ประเมินผลย่อย ครูประเมินผลจากการสังเกตการตอบคำถามของนักเรียน —	

การเรียนการสอนนิพนธ์

กิจกรรมครู / นักเรียน

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง สิ่งเสด็จ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คาบที่ 2	ตอนท่ 2 สาเหตุของการติดสิ่งเสด็จ	20 นาที
<u>กิจกรรม 4</u>	การอภิปรายกลุ่ม	
<u>ขั้นตอน</u>	1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 - 6 คน 2. ให้นักเรียนระดมสมองอภิปรายในหัวเรื่อง "นักเรียนคิดว่าอะไร เป็นสาเหตุให้ติดสิ่งเสด็จ"	
<u>สื่อ</u>	ใบรายงานผลการอภิปราย	
<u>กิจกรรม 5</u>	รายงานสรุป	
<u>ขั้นตอน</u>	1. ให้นักหน้ากลุ่มรายงานผลการระดมสมอง 2. ครูสรุปสาเหตุการติดสิ่งเสด็จ	
<u>สื่อ</u>	—	
<u>กิจกรรม 6</u>	การประเมินผลย่อย	
<u>ขั้นตอน</u>	ประเมินผลโดยสังเกตจากรายงานสรุปและการตอบคำถามของนักเรียน	
<u>สื่อ</u>	—	

ใบรายงานการอภิปราย

ประเด็นการอภิปราย "นักเรียนคิดว่าอะไรบ้างที่เป็นสาเหตุให้ติดสิ่งเสพติด"

ผลการอภิปราย

[illegible]

การเรียนการสอนณีนคอรส์

กิจกรรมครู / นักเรียน

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง สิ่งเสพติด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คาบที่ 3	ตอนที่ 3 ประเภทของสิ่งเสพติด	20 นาที
กิจกรรม 7	บรรยายประกอบสไลด์ประกอบเสียง	
ขั้นตอน	1. ครูฉายสไลด์ประกอบเสียงเรื่อง "ยาเสพติด" 2. ชักถามหลังการฉายสไลด์	
สื่อ	สไลด์ประกอบเสียง	
กิจกรรม 8	การแสดงบทบาทสมมติ	
ขั้นตอน	1. ครูให้นักเรียนจำนวนหนึ่งแสดงบทบาทเป็นลักษณะหรืออาการของผู้ติดสิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ 2. ำให้ผู้แสดงชี้ให้นักเรียนที่เหลือทายว่าบทบาทที่แสดงเป็นลักษณะของการติดหรือเสพยาเสพติดชนิดใด 3. ครูแสดงแผนภาพของสิ่งเสติดให้นักเรียนบอกชนิดและประเภทของสิ่งเสติด	
สื่อ	แผนภาพ "ยาเสพติด"	
กิจกรรม 9	ประเมินผลย่อย	
ขั้นตอน	ครูแจกแบบประเมินผลย่อยให้นักเรียนทำใช้เวลา 5 นาที	
สื่อ	แบบประเมินผลย่อย 3	

แบบประเมินผลย่อย

คำแนะนำ แบบประเมินนี้เป็นแบบประเมินผลการเรียนด้วยตัวเอง ให้นักเรียนใช้ความรู้ความเข้าใจตามที่นักเรียนได้เรียนมาแล้วตอบคำถามอย่างสุดความสามารถ
ไม่ควรดูเฉลยหน้าหลังก่อนตอบคำถาม

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ความหมายของสิ่งเสพติดคืออะไร

ก. เสพแล้วต้องเสอีก	ข. เสพแล้วทำให้สมองเสื่อม
ค. เสพแล้วทำให้โทษแก่ร่างกาย	ง. เสพแล้วมีอันตรายแก่ชีวิต
2. นักเรียนมีเรื่องทางบ้าน ทำให้กังวลใจ จะมีวิธีอย่างไรจึงจะไม่เกิดปัญหาสิ่งเสพติด

ก. ปรึกษาครู	ข. กินเหล้า
ค. สูบบุหรี่	ง. หนีออกจากบ้าน
3. "รุ่นพี่ที่โรงเรียนนำยามาให้แดงแล้วบอกว่า กินยาแล้วจะขยันเรียน แดงกินยาดังกล่าวทุกวันอย่างสม่ำเสมอจนขาดไม่ได้" จากเหตุการณ์ดังกล่าว แดงติดยาเสพติดเพราะเหตุใด

ก. อยากรลอง	ข. เชื่อคนง่าย
ค. ชอบเลียนแบบ	ง. อยากรเป็นที่สนใจของผู้อื่น

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนนำอักษรหน้าข้อความทางขวามือ มาใส่หน้าข้อของข้อความทางซ้ายมือที่มีความสัมพันธ์กัน

_____ 1. สุรา	ก. ทำให้ไม่ง่วงนอน
_____ 2. ยาฆ่า	ข. สารนิโคติน
_____ 3. กัญชา	ค. มีความขลาดกลัว หัวเราะรำ
_____ 4. หินเนอร์	ง. ขาดสติสัมปชัญญะ
_____ 5. บุหรี่	จ. สารละลาย

เฉลย
แบบประเมินผลย่อย

<u>ตอนที่ 1</u>	ข้อ 1	ก
	ข้อ 2	ก
	ข้อ 3	ข
<u>ตอนที่ 2</u>	ข้อ 1	ง
	ข้อ 2	ก
	ข้อ 3	ค
	ข้อ 4	จ
	ข้อ 5	บ

ถ้านักเรียนทำผิดข้อไหน ไม่ใช่นักเรียนไม่เก่ง คนอื่น ๆ ก็อาจจะผิดเหมือนกับเราถ้ายังไม่เข้าใจ ลองกลับไปศึกษาใหม่อีกครั้ง

การเรียนรู้การสอนนิโครัส

กิจกรรมครู / นักเรียน

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง สิ่งเสพติด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คาบที่ 4	ตอนที่ 4 อาการของผู้ติดสิ่งเสพติด	20 นาที
กิจกรรม 10	ศึกษาค้นคว้าและอภิปราย	
ขั้นตอน	1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 - 6 คน ให้ออกค้นคว้าลักษณะอาการของผู้ติดสิ่งเสพติดแต่ละชนิดจากหนังสือและวารสาร 2. ให้นักลุ่มร่วมกันเขียนรายงานผลการค้นคว้า	
สื่อ	หนังสือและวารสารเกี่ยวกับสิ่งเสพติดในห้องสมุด	
กิจกรรม 11	ประเมินผลย่อย	
ขั้นตอน	1. ครูประเมินผลจากรายงานของกลุ่ม 2. สรุปลักษณะอาการทั่วไปของผู้ติดสิ่งเสพติด	
สื่อ	—	

การเรียนรู้การสอนนิพนธ์

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

เรื่อง สิ่งเสพติด

กิจกรรมครู / นักเรียน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คาบที่ 5	ตอนที่ 5 ผลร้ายของสิ่งเสพติด	20 นาที
กิจกรรม 12	การอภิปราย	
ขั้นตอน	1. ครูจัดให้นักเรียนอภิปรายเรื่อง ผลดีและผลร้ายของสิ่งเสพติด 2. ครูสรุปผลร้ายของสิ่งเสพติด	
สื่อ	—	
กิจกรรม 13	ประเมินผลย่อย	
ขั้นตอน	ครูประเมินผลจากการสังเกตการอภิปรายของนักเรียน	
สื่อ	—	

การเรียนการสอนนิพนธ์

กิจกรรมครู / นักเรียน

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง สิ่งเสพติด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คาบที่ 6	ตอนที่ 6 วิธีป้องกันการติดสิ่งเสพติด	20 นาที
กิจกรรม 14	บรรยายประกอบเทปโทรทัศน์	
ขั้นตอน	1. ครูเปิดเทปโทรทัศน์เรื่อง "วัดถ้ำกระบอก"	
	2. ครูบรรยายถึงวิธีป้องกัน และหลีกเลี่ยงไม่ให้ติดสิ่งเสพติด	
สื่อ	เทปโทรทัศน์เรื่อง "วัดถ้ำกระบอก"	
กิจกรรม 15	ประเมินผลย่อย	
ขั้นตอน	ครูประเมินผลโดยการตั้งคำถาม และสังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน	
สื่อ	—	

การเรียนการสอนนิพนธ์

กิจกรรมครู / นักเรียน

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง สิ่งเสพติด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คาบที่ 7	ตอนที่ 7 สถานะที่ให้บริการรักษาผู้ป่วยติดสิ่งเสพติด	20 นาที
กิจกรรม 16 บรรยายถึงสถานที่แรกของผู้ป่วยติดสิ่งเสพติด ขั้นตอน 1. ครูบรรยายถึงผู้ติดสิ่งเสพติดในชั้นแรกสามารถรักษาให้หายได้ 2. ครูแนะนำสถานบริการรับปรึกษาเกี่ยวกับการติดสิ่งเสพติด 3. ครูแจกแผ่นพับเกี่ยวกับสถานบริการรักษาผู้ป่วยติดสิ่งเสพติด ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ (ป.ป.ส.) สื่อ แผ่นพับของ ป.ป.ส.		
กิจกรรม 17 ประเมินผลย่อย ขั้นตอน ครูประเมินโดยการตั้งคำถามเกี่ยวกับสถานบริการรักษาผู้ป่วยติดสิ่งเสพติด ให้นักเรียนตอบ สื่อ —		

การเรียนการสอนมินิคอร์ส

กิจกรรมครู / นักเรียน

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง สิ่งเลหติด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คาบที่ 8	ตอนที่ 8 การศึกษาค้นคว้าและการสำรวจตัวเอง	20 นาที
<u>กิจกรรม 18</u>	ศึกษาจากเอกสารสรุป	
<u>ขั้นตอน</u>	1. ครูแจกเอกสารประกอบ สรุปเรื่อง สิ่งเลหติดให้นักเรียนได้อ่านทบทวน 2. ครูซักถามความเข้าใจ และตอบคำถามในส่วนที่ยังไม่เข้าใจ	
<u>สื่อ</u>	เอกสารประกอบ	
<u>กิจกรรม 19</u>	การสำรวจตัวเอง	
<u>ขั้นตอน</u>	1. ครูแจกแบบสำรวจตัวเองให้นักเรียนได้ตรวจสอบตนเองถึงเรื่องที่ได้เรียนมา 2. นักเรียนส่งแบบสำรวจตัวเอง	
<u>สื่อ</u>	แบบสำรวจตัวเอง	

เอกสารประกอบ

ชุดการเรียนรู้การสอยหมินคอร์ส

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง สิ่งเสียดิต

เวลา 8 คาบ

ความหมายของสิ่งเสียดิต

สิ่งเสียดิต หมายถึง สิ่งที่เสียดเข้าไปแล้วจะเกิดมีความต้องการทั้งร่างกายและจิตใจ โดยไม่สามารถจะหยุดเสียดได้

สาเหตุที่ติดสิ่งเสียดิต

1. อยากทดลอง
2. คบเพื่อนที่ติดสิ่งเสียดิต
3. มีบุคลิกภาพผิดปกติมาก่อน
4. เป็นโรคทางกายแล้วใชยาบรรเทาความเจ็บปวด
5. เป็นโรคประสาทและโรคจิตมาก่อน
6. ขาดความยังคิด

ประเภทของสิ่งเสพติด

สิ่งเสพติด แบ่งตามแหล่งกำเนิดได้ 3 ประเภทคือ

1. สิ่งเสพติดตามธรรมชาติ เช่น ฝิ่น กัญชา กระท่อม
2. สิ่งเสพติดที่สังเคราะห์ เช่น เฮโรอีน มอร์ฟีน ยานอนหลับ ยาระงับประสาท
3. สิ่งเสพติดกึ่งสังเคราะห์ เช่น กีนเนอร์ เบนซิน กาวน้ำ

อาการของผู้ติดสิ่งเสพติด

ผู้ติดสิ่งเสพติดเมื่อไม่ได้เสพจะมีอาการคันตื้อ ตาใจง่าย กระวนกระวาย มือสั่น เหงื่อออก จิตใจหดหู่ หงุดหงิด อ่อนเพลีย ตาเหม่อลอย น้ำหนักตัวลดลง ผอมซีด เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ

ผลร้ายของสิ่งเสพติด

1. ทำให้เสียทรัพย์
2. ทำให้บ้านทอนลุภาพ
3. ทำให้สังคมรังเกียจ
4. ทำให้สังคมพิการ
5. ทำให้ขาดสติสัมปชัญญะ

การป้องกันการติดสิ่งเสพติด

1. ไม่คบเพื่อนที่ติดสิ่งเสพติด
2. ไม่ทดลองเสพยาสิ่งเสพติด
3. การให้การอบรมเกี่ยวกับสิ่งเสพติดแก่นักเรียน

4. การให้ความร่วมมือในการปราบปราม และกำจัดสิ่งเสพติดให้โทษ
5. การจัดแหล่งนันทนาการให้เพียงพอ

สถานที่บริการรักษาผู้ป่วยติดสิ่งเสพติด

ก. สถานที่ราชการ

1. โรงพยาบาลธัญญารักษ์
2. โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า
3. โรงพยาบาลตำรวจ
4. โรงพยาบาลประจำจังหวัดทุกจังหวัด

ข. สถานที่เอกชน

1. สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
2. สำนักสงฆ์ถ้ำเขาคะลุ อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี

แบบสำรวจตัวเอง

บัดนี้นักเรียนได้ศึกษาเรื่อง สิ่งเสพติด จบลงแล้ว ถ้านักเรียนยังมีอะไรที่ขาดตกบกพร่อง หรือยังไม่เข้าใจ โปรดใช้แบบสอบถามสำรวจตัวเอง เมื่อพบข้อบกพร่อง ให้นักเรียนรับศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสาร หรือทบทวนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ

ที่	รายการ	ได้	ยังไม่ได้
1	บอกความหมายของสิ่งเสพติดได้		
2	บอกสาเหตุที่ติดสิ่งเสพติดได้		
3	บอกประเภทของสิ่งเสพติดได้		
4	บอกอาการของผู้ติดสิ่งเสพติดได้		
5	บอกผลร้ายของสิ่งเสพติดได้		
6	บอกวิธีป้องกันการติดสิ่งเสพติดได้		
7	บอกสถานที่บริการรักษาผู้ป่วยที่ติดสิ่งเสพติดได้		

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต เรื่อง สิ่งเสพติด

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต
เรื่องสิ่งเสียดัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกกากบาท X ทับข้อ ก, ข, ค, หรือ ง ในกระดาษคำตอบที่เห็นว่า ถูกที่สุดโดยเลือกให้ตรงกับหัวข้อคำถามในแบบทดสอบเพียงข้อละ 1 คำตอบ

1. คำว่า "สิ่งเสียดัด" หมายถึงว่าอย่างไร

ก. เสียดัดให้โทษ	ข. เสียดัดต้องเสียดัดอีก
ค. เสียดัดสมควรเสียดัด	ง. เสียดัดมีอันตรายแก่ชีวิตได้
2. สภาพแวดล้อมในข้อใดมีอิทธิพลต่อการติดสิ่งเสียดัดมากที่สุด

ก. ขาดความอบอุ่นในครอบครัว	ข. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
ค. บริเวณที่ได้อยู่อาศัยมีการค้าขายสิ่งเสียดัดให้โทษ	
ง. มีอิทธิพลของกลุ่มหรือเพื่อนฝูง คอยชักนำไปติดสิ่งเสียดัดให้โทษ	
3. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุของการติดสิ่งเสียดัด

ก. ความอดคิด	ข. ความคึกคะนอง
ค. ความอยากรู้อยากเห็น	ง. ความไตร่ตรอง
4. ข้อใดคือสาเหตุที่ให้นักเรียนติดสิ่งเสียดัดมากที่สุด

ก. เพื่อเรียกร้องความสนใจ	ข. ต้องการดับทุกข์
ค. เพื่อนชักนำ	ง. อยากทดลอง
5. สิ่งเสียดัดในข้อใดทำให้โทษร้ายแรงที่สุด

ก. ผิ่น	ข. มอร์ฟีน
ค. เฮโรอีน	ง. กัญชา
6. นิโคติน เป็นสารผสมอยู่ในสิ่งเสียดัดชนิดใด

ก. ผิ่น	ข. สุรา
ค. บุหรี่	ง. กัญชา

7. สิ่งเสียดจริตใดที่ทำให้ไม่่วงนอน

ก. มอรัพัน

ข. เฮโรอิน

ค. แอมเฟตามีน

ง. บุหรี่

8. นายดำนั่งคาปรือ พุดมาก มีความรู้สึกสนุกสนาน หัวเราะง่าย แสดงว่านายดำติดสิ่งเสียดจริตใด

ก. ผีน

ข. กัญชา

ค. มอรัพัน

ง. ยาม้า

9. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของผู้ติดสิ่งเสียด

ก. รู้สึกขาดยาไม่ได้

ข. ต้องการเสทน้อยลง

ค. ร่างกายจิตใจเปลี่ยนแปลง

ง. ต้องการเสทเรื่อยไป

10. "เสทในวันนี้ เป็นผีนวันหน้า" ตรงกับข้อใดมากที่สุด

ก. ผีน

ข. กัญชา

ค. เฮโรอิน

ง. มอรัพัน

11. สิ่งเสียดข้อใดให้โทษกับผู้อยู่ใกล้ชัฒมากที่สุด

ก. บุหรี่

ข. กัญชา

ค. เฮโรอิน

ง. ทินเนอร์

12. โทษของติดสุรา ข้อใดร้ายแรงที่สุด

ก. เสียทรัพย์

ข. เสียชื่อเสียง

ค. บาดสติสัมปชัฒ

ง. ร่างกายทรุดโทรม

13. การติดสิ่งเสียดทุกชนิด มีผลเสียทางด้านสังคมมากในด้านใด

ก. ชอบเที่ยวเตร่เฮฮา

ข. ตัดสินใจเชื่องช้า

ค. ยกพวกตีกัน

ง. ก่ออาชัฒกรรมได้ง่าย

14. โรคอะไรที่มีผลจากบุหรี่

ก. หลอดลมอักเสบ

ข. ตับแข็ง

ค. ตาฟาง

ง. ไบ่วัด

15. ยาเสพติดมีอันตรายต่อระบบใดของร่างกายมากที่สุด
 - ก. ระบบกล้ามเนื้อ
 - ข. ระบบการหายใจ
 - ค. ระบบประสาท
 - ง. ระบบทางเดินอาหาร
16. ถ้านักเรียนพบคนที่ติดสิ่งเสพติด นักเรียนควรปฏิบัติตัวอย่างไร
 - ก. หลีกให้ห่างไกล
 - ข. ให้ความสนใจ เข้าไปชักชวน
 - ค. ขอดลองบ้าง
 - ง. ติดต่อบอซื้อไปขายต่อ
17. ถ้านักเรียนรู้ว่าถูกหลอกจนติดสิ่งเสพติด นักเรียนควรปฏิบัติตัวอย่างไร
 - ก. หนีออกจากบ้าน
 - ข. ปลอมไปตามเวอร์กรรม
 - ค. พยายามหาสาเหตุตามความต้องการ
 - ง. บอกพ่อ แม่ ครูอาจารย์เพื่อพาไปรักษา
18. สำนักงานที่ให้บริการปรึกษาและปราบปรามด้านยาเสพติดให้โทษ คือข้อใด
 - ก. บ.บ.ป.
 - ข. บ.ป.ส.
 - ค. บ.ส.ป.
 - ง. ส.ส.ป.
19. สถานที่ใดไม่เป็นสถานที่บริการรักษาผู้ป่วยติดสิ่งเสพติด
 - ก. สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก
 - ข. วัดสระแก้ว
 - ค. โรงพยาบาลของรัฐ
 - ง. โรงพยาบาลอานันทราักษ์
20. ถ้าประเทศชาติผู้ติดสิ่งเสพติดมาก ประเทศชาติจะเกิดผลเสียทางด้านใดมากที่สุด
 - ก. เสียแรงงาน
 - ข. เสียชื่อเสียง
 - ค. ประเทศไม่เจริญ
 - ง. ถูกทุกข้อ

ภาคผนวก ค

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต เรื่อง สิ่งเสพติด

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต เรื่อง สิ่งเสพติด

(กระทรวงศึกษาธิการ : 88 - 91)

สิ่งเสพติด (เวลา 12 คาบ)

ความคิดรวบยอด/หลักการ

1. การติดสิ่งเสพติดให้โทษเป็นผลเสียทั้งต่อตนเองและส่วนรวม
2. การติดสิ่งเสพติดระยะเริ่มแรกสามารถรักษาให้หายได้

จุดประสงค์

1. บอกผลร้ายของสิ่งเสพติดได้
2. บอกสาเหตุที่ทำให้คนติดสิ่งเสพติดได้
3. บอกวิธีป้องกันการติดสิ่งเสพติดได้
4. บอกสถานที่ให้บริการรักษาผู้ป่วยติดสิ่งเสพติดได้

คุณสมบัติที่ต้องการเน้น

1. ความเป็นผู้รู้จักยั้งคิด
2. ความเป็นผู้มีเหตุผล
3. ความระมัดระวัง

เนื้อหา

1. ผลร้ายของสิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ
2. สาเหตุที่ติดสิ่งเสพติด
3. การป้องกันการติดสิ่งเสพติด
4. สถานที่ให้บริการรักษาผู้ป่วยติดสิ่งเสพติด

กิจกรรม

1. สันทนาการกับผู้เรียนเกี่ยวกับยา
2. แบ่งกลุ่มศึกษา ค้นคว้าจากเอกสารเกี่ยวกับสิ่งเสพติด
3. อภิปราย
4. จัดกิจกรรมต่อต้านสิ่งเสพติด
 - เรียงความ
 - วาดภาพ
 - คำขวัญ

สื่อการเรียนรู้

1. ข่าว สื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ
2. เอกสาร
3. วิทยากร
4. หุ่นแสดงโทษของสิ่งเสพติด
5. หนังสืออ่านประกอบ

วัดผล

1. การสังเกต
 2. ตรวจสอบการปฏิบัติงาน
 3. ทดสอบด้วยวาจาหรือข้อเขียน
-

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายบุญทรง **ชื่อสกุล** เจียมจิรังกร

เกิดวันที่ 15 เดือน กันยายน พุทธศักราช 2491

[illegible]

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 1487/85 ถนนสมเด็จพระเจ้าตากสิน

แขวงบุคคล เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 4

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนประสาทรัฐประชากิจ อำเภอ ตำบเนินสวดก

จังหวัดราชบุรี

ประวัติการศึกษา

2506 มศ.3 โรงเรียนวัดธรรมจริยาภิรมย์ สมุทรสาคร

2523 กศ.บ. (วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา วิชาโท ศิลปะ)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2532 กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร